

Grondstoffenbeleid 2024-2030 Gemeente Gemert-Bakel

7 september 2023

Colofon

Grondstoffenbeleid 2024-2030

Gemeente Gemert-Bakel

Projectnummer	M22A0194
Opdrachtgever	Gemeente Gemert-Bakel Wil Welvaarts en Celine Bevers
Datum	7 september 2023
Uitgevoerd door	Stantec B.V.
Opgesteld door	Judith Beltman en Tessa Vaendel

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: INLEIDING

[1.1 Aanleiding, proces en afbakening](#)

[1.2 De afvaldriehoek](#)

Hoofdstuk 2: LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN & CONTEXT

[2.1 Landelijke ontwikkelingen](#)

[2.2 Regionale ontwikkelingen](#)

Hoofdstuk 3: HOE GAAT HET NU IN GEMERT-BAKEL?

[3.1 Huidige situatie: het inzamelsysteem](#)

[3.2 Milieuaspecten](#)

[3.3 Kwaliteitsaspecten](#)

[3.4 Service-aspecten](#)

[3.5 Kostenaspecten](#)

Hoofdstuk 4: WAT WILLEN WE BEREIKEN?

[4.1 Ambitie](#)

[4.2 Doelstellingen](#)

[4.3 Invloedsfeer gemeente](#)

Hoofdstuk 5: HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?

[5.1 Maatregelen](#)

[5.2 Organisatie, planning en monitoring](#)

BIJLAGEN

A. [Bronvermelding](#)

B. [Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024-2026](#)

C. [Ingezamelde hoeveelheden afval en grondstoffen](#)

D. [Resultaten bewonersenquête](#)

E. [Analyse aanbodgedrag restafval](#)

F. [Ontwikkeling afvalstoffenheffing](#)

Hoofdstuk 1

Inleiding

LEESWIJZER

Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding voor en totstandkoming van dit grondstoffenbeleid. Daarnaast introduceren we de afvaldriehoek met de sturings-elementen waarop dit grondstoffenbeleid is gebaseerd.

1.1 Aanleiding, proces en afbakening

Aanleiding: waarom een grondstoffenbeleid?

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval. Daarnaast heeft het Rijk stevige ambities geformuleerd over de transitie naar een circulaire economie; bij de realisatie daarvan spelen gemeenten een belangrijke rol. De gemeenteraad van Gemert-Bakel heeft op 8 juli 2021 de motie “opstellen afvalbeleid” aangenomen. In deze motie wordt opgeroepen om nieuw afvalbeleid op te stellen gelet op stijgende afvalkosten en marktontwikkelingen. Gemeente Gemert-Bakel vindt het van belang om op een gestructureerde manier invulling te geven aan deze verantwoordelijkheden en de resultaten continu te monitoren. Daarom heeft de gemeente haar ambities, doelstellingen én bijbehorende maatregelen ten aanzien van de transitie van afval naar grondstof vastgelegd in dit grondstoffenbeleid met bijbehorend uitvoeringsprogramma.

Opbouw en looptijd grondstoffenbeleid

Het grondstoffenbeleid bestaat uit een beleidskader dat de context, ambities en maatregelen op hoofdlijnen beschrijft én een uitvoeringsprogramma waarin staat hoe de gemeente de maatregelen uitvoert. Via dit beleidskader bepaalt de gemeenteraad **wat** de gemeente wil bereiken. Het grondstoffenbeleid kent een looptijd van 2024 tot 2030. Het uitvoeringsprogramma beschrijft **hoe** Gemert-Bakel dit wil gaan bereiken en kent een looptijd van drie jaar. Na de eerste periode van het uitvoeringsprogramma (2024-2026) volgt een evaluatie en wordt het uitvoeringsprogramma voor het tweede deel van de beleidsperiode opgesteld. Deze gefaseerde aanpak biedt de mogelijkheid tussentijds te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. Zie [bijlage B](#) voor het Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024 – 2026 bij het beleidskader.

Afbakening

Dit grondstoffenbeleid is gericht op de inzameling van huishoudelijk afval, zowel het fijn afval (via huis-aan-huis-inzameling en verzamelcontainers) als het grof afval (via de milieustraat). Zwerfafval, bijplaatsingen en dumpingen vallen buiten de scope van dit grondstoffenbeleid, omdat dit niet noodzakelijkerwijs huishoudelijk afval van eigen inwoners betreft. Gemeente Gemert-Bakel stelt hiervoor een separaat beleidsdocument 'zwerfafval en openbare afvalbakken' op, met daarin het beleid ten aanzien van zwerfafval en de plaatsingscriteria voor openbare afvalbakken. Ook bedrijfsafval is geen onderdeel van dit beleidsplan. Hiervoor geldt immers geen gemeentelijke zorgplicht. Uitzondering hierop vormen de circa 240 bedrijven die tegen betaling van Reinigingsrechten gebruikmaken van de inzamelvoorzieningen voor huishoudelijk afval. Deze bedrijven hebben geen toegang tot de milieustraat.

Totstandkomingsproces

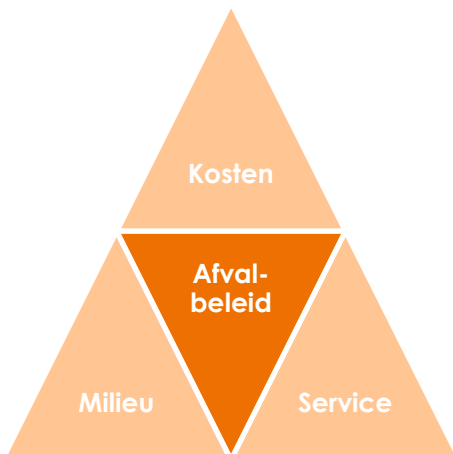
Het grondstoffenbeleid is door gemeente Gemert-Bakel opgesteld. Afvalinzamelbedrijf Blink heeft inzamelcijfers over de afgelopen jaren en overige relevante informatie met betrekking tot de afval- en grondstoffeninzameling aangeleverd. In de eerste helft van 2023 is de huidige situatie geanalyseerd en tijdens een beeldvormende avond aan de gemeenteraad gepresenteerd. In de periode mei 2023 zijn inwoners middels een bewonersenquête geraadpleegd over het grondstoffenbeleid. Op basis van de analyse, de inzichten uit de raadspresentatie en de bewonersenquête zijn het beleidskader en de bijbehorende maatregelen geformuleerd.

1.2 De afvaldriehoek

De afvaldriehoek (Figuur 1) is een veelgebruikt instrument om de verschillende beïnvloedbare aspecten van het grondstoffenbeleid in beeld te brengen, namelijk: milieu, service en kosten [1]. De gemeente voert op al deze aspecten regie, waardoor dit dus belangrijke sturingselementen zijn. De drie elementen van de afvaldriehoek zijn communicerende vaten. Zo hebben bijvoorbeeld hogere ambities op het vlak van service of milieu gevolgen voor de kosten van de inwoners. De exacte ambitie per element van de afvaldriehoek is daarmee een politieke keuze. NB: Aangezien de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen in toenemende mate van belang is, voegen we dit element als extra sturingselement toe.

In de komende hoofdstukken vormen de genoemde sturingselementen een belangrijke rode draad. Aan de hand hiervan analyseren we de huidige situatie en formuleren we de ambities, doelstellingen en maatregelen. Figuur 2 beschrijft per sturingselementen met welke KPI's (kritieke prestatie-indicator; oftewel op welke manier we de sturingselementen meten) de voortgang kwantitatief of kwalitatief te beschrijven is.

Figuur 1: Afvaldriehoek

Samengevat:

- Het sturingselement **milieu** wordt kwantitatief uitgedrukt in het aantal kg restafval per inwoner per jaar en het scheidingspercentage (dit geeft aan hoeveel grondstoffen gescheiden worden ingezameld van het totale aanbod gescheiden en ongescheiden huishoudelijk afval samen).
- Het sturingselement **kwaliteit** gaat over de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen: in welke mate zijn deze vervuild en wat is het risico op afkeur? Aangezien hier in beperkte mate kwantitatieve gegevens over bekend zijn, wordt dit sturingselement kwalitatief beoordeeld.
- Het sturingselement **service** gaat over de beleving van inwoners van de dienstverlening. Ook deze wordt kwalitatief beoordeeld omdat dit lastig in cijfers uit te drukken is. De mate van service is overigens afhankelijk van het perspectief van de inwoner: wat door de één als positief wordt ervaren, kan door een ander als negatief worden ervaren.
- Het sturingselement **kosten** wordt kwantitatief uitgedrukt in eenmalige kosten (investeringen) en structurele jaarlijkse kosten.

Figuur 2: Sturingselementen

Hoofdstuk 2

Landelijke ontwikkelingen & context

LEESWIJZER

Dit hoofdstuk beschrijft de landelijke en regionale ontwikkelingen die direct van invloed zijn op de gemeentelijke afvalinzameling. Daarmee vormen deze ontwikkelingen de context van het beleidskader.

2.1 Landelijke ontwikkelingen

Hieronder worden de landelijke (beleids)ontwikkelingen die direct van invloed zijn op het beleidskader kort toegelicht.

Nederland Circulair in 2050

Het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) 2023-2030 stelt als doel: Nederland is volledig circulair in 2050 [2]. Dit heeft betrekking op uiteenlopende sectoren en productketens. Ook gemeenten moeten toewerken naar 0 kg restafval in 2050. Om dat te bereiken moeten inwoners gestimuleerd worden om hun afval goed te scheiden, met passende inzamelmethodes, met communicatie en gedragsbeïnvloeding en met financiële prikkels.

Programma VANG

Het programma VANG-HHA (Van Afval Naar Grondstof – Huishoudelijk Afval) ondersteunt gemeenten bij het behalen van de doelstelling om 100% circulair te zijn in 2050 [3]. Voorheen had het programma als doel om in 2020 maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar en minimaal 75% afvalscheiding te realiseren. Deze doelstellingen worden nog steeds door veel gemeenten gehanteerd. In het huidige uitvoeringsprogramma VANG-HHA 2021-2025 ligt de focus op het verbeteren van de kwaliteit van deelstromen. De Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen vereist dat in 2025 minimaal 55% van het “stedelijk afval” (dit is huishoudelijk afval én bedrijfsafval samen) daadwerkelijk gerecycled wordt. Aangezien gemeenten een belangrijke rol hebben in de inzameling, maar een beperkte invloed hebben op de hoeveelheid en recyclebaarheid van de grondstoffen die zij inzamelen (zoals toegelicht in [hoofdstuk 4.3](#)), ligt de focus van het programma VANG-HHA op het verbeteren van afvalscheiding (minder restafval en hogere kwaliteit grondstoffen) en op het waar mogelijk inzetten op afvalpreventie.

LAP3 en Circulair Materialenplan

In het LAP3 (Landelijk Afvalbeheerplan) zijn de doelstellingen van het afvalbeleid in Nederland en het beleid voor afvalpreventie en afvalbeheer omschreven. Het LAP3 bestaat uit een beleidskader en sectorplannen. Gezamenlijk vormt dit de basis voor

vergunningverlening, monitoring en handhaving. Het LAP3 wordt opgevolgd door het CMP (Circulair Materialenplan). De verwachting is dat het CMP per 1-1-2025 ingaat. In het LAP3 ligt de focus op goed afvalbeheer aan het einde van de keten. In een circulaire economie is het echter van belang dat er ook meer sturing komt op de hogere treden van de afvalhiërarchie (oftewel de R-ladder, zie toelichting in [hoofdstuk 4.1](#)). In het CMP wordt het LAP uitgebreid naar de voorkant van de keten en wordt hoogwaardige verwerking van materialen gestimuleerd [4].

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheden (UPV)

Voor steeds meer productgroepen worden UPV's ingevoerd. Dit betekent dat de producenten verantwoordelijk worden voor (de kosten van) het inzamelen en recyclen van gebruikte producten die door de producent zijn geproduceerd. Er gelden al langere tijd UPV's voor AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparaten), batterijen en accu's, auto's en autobanden. Recent zijn ook UPV's voor matrassen, textiel en single use plastics (SUP-regeling) ingevoerd. Onderdeel van de SUP-regeling is de invoering van statiegeld op kleine plastic flesjes en blikjes. De komende jaren volgen voor meer productgroepen UPV's, zoals luiers- en incontinentiemateriaal (verwacht in 2025/2026) en meubilair [5].

Besluit GIHA

Sinds 1 juli 2020 is het Besluit GIHA (gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen) van kracht [6]. Dat betekent dat gemeenten wettelijk verplicht zijn om GF (groente en fruit), papier, metaal, kunststof, glas en elektronische apparatuur gescheiden in te zamelen. Per 1-1-2025 geldt deze verplichting ook voor textiel en gevaarlijke afvalstoffen.

Activiteitenbesluit

Diverse grove huishoudelijke afvalstromen op gemeentelijke milieustraten vallen sinds 2011 onder het Activiteitenbesluit [7]. In het Activiteitenbesluit staan algemene voorschriften voor bedrijven, ook voor activiteiten met afval. Voor milieustraten betekent dit dat er voldoende en geschikte voorzieningen moeten zijn om de afvalstromen te kunnen scheiden. Ook moet er een duidelijk scheidingsbeleid zijn en is het mengen van afvalstoffen verboden. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, worden de afvalvoorschriften voor de milieustraat opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving [14].

Geopolitieke ontwikkelingen

Door toenemende schaarste van grondstoffen en door de inzet van fossiele brandstof als politiek drukmiddel, stijgen de kosten van personeel en voertuiginzet. Daarnaast zijn levertijden van inzamelmiddelen veelal lang en onzeker. Dit heeft een direct effect op de kosten van het afvalbeheer en de gemeentelijke inzameling.

Ontwikkelingen in de verwerkingsmarkt

Door het toenemende aanbod van ingezamelde grondstofstromen neemt de druk op de beschikbare verwerkingscapaciteit toe. Als gevolg hiervan stijgen de kosten van de verwerking van grondstoffen. De verwachting is dat de balans tussen vraag en aanbod, mede door aanvullende overheidsmaatregelen, op termijn verbetert. Een voorbeeld van dergelijke overheidsmaatregelen is het het UPV voor luiers- en incontinentiematerialen.

Ontwikkelingen op de wereldmarkt leiden tot minder gunstige en/of sterk fluctuerende tarieven voor diverse grondstoffen, zoals papier, kunststof en hout. Dat leidt vervolgens tot minder vraag naar deze secundaire grondstoffen vanuit het buitenland. Hierdoor dalen de opbrengsten en het wordt lastiger om deze gescheiden ingezamelde grondstoffen ook daadwerkelijk te recyclen.

Naast de ontwikkelingen in verwerkingscapaciteit en –kosten, ontwikkelen ook de verwerkingstechnieken zich in de richting van meer hoogwaardige verwerking. Zo verwachten we ontwikkelingen ten aanzien van verwerking van luiers en op het gebied van chemische recycling van kunststoffen.

Afvalstoffenbelasting

Via de Afvalstoffenbelasting, die wordt geheven over elke ton afval dat wordt gestort of verbrand (ook wel ‘verbrandingsbelasting’ genoemd), stimuleert de Rijksoverheid de gemeenten om werk te maken van de VANG-doelstelling: immers, hoe minder restafval de inwoners aanbieden, hoe minder verbrandingsbelasting de gemeente betaalt. Omdat het kabinet wil dat Nederland meer grondstoffen gaat hergebruiken en minder afval gaat verbranden, heeft het Rijk de afvalstoffenbelasting in de jaren 2018-2019 flink verhoogd. In de jaren daarna is ook een stijging te zien in de afvalstoffenbelasting. In welke mate deze belasting verder door zal stijgen de komende jaren is niet exact te voorzien, maar een verdere stijging is niet uitgesloten.

CO₂-heffing

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de industrie de jaarlijkse CO₂-uitstoot in 2030 heeft verminderd met 14,3 Mton CO₂ [8]. Om deze doelstelling te realiseren is de CO₂-heffing ingevoerd. Hiermee heeft de politiek een instrument om ook in de afvalbranche de uitstoot van CO₂ te bepalen, zoals de uitstoot van afvalverbrandingsinstallaties. Het is nog niet bekend hoe de politiek dit instrument de komende jaren in gaat zetten en wat dat betekent voor het verbrandingstarief.

2.2 Regionale ontwikkelingen

Gemeente Gemert-Bakel is aangesloten bij de Gemeenschappelijke Regeling Blink (GR Blink) voor de inzameling van huishoudelijk afval, grondstoffenbeheer, reiniging en onderhoud van de openbare ruimte en beheer van de milieustraten. Binnen de Blink-regio vallen de gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Someren en Son en Breugel. Blink is circa 20 jaar geleden opgericht als een publiek-privaat samenwerkingsverband. Ontwikkelingen binnen de Blink-regio hebben invloed op het grondstoffenbeleid van Gemert-Bakel.

Organisatorische veranderingen bij Blink

In het voorjaar van 2023 werd bekendgemaakt dat de publiek-private samenwerking tussen Blink en PreZero wordt ontvlecht. De samenwerking met PreZero eindigt effectief per 31 december 2024 (tenzij met de aangesloten gemeenten andere afspraken worden gemaakt). Een werkgroep met bestuurders, ambtenaren en een externe deskundige werkt aan het opstellen van een businesscase om de uitvoerende taken van de GR te regelen. Deze organisatorische veranderingen bij Blink zijn mogelijk van invloed op de planning en uitvoering van maatregelen in dit grondstoffenplan. Op dit moment is echter niet te overzien in welke mate dit het geval is.

Hoofdstuk 3

Hoe gaat het nu in Gemert-Bakel?

LEESWIJZER

Dit hoofdstuk beschrijft de huidige stand van zaken van het afvalbeheer in Gemert-Bakel aan de hand van de aspecten milieu, kwaliteit, service en kosten. Daarbij vergelijken we de situatie in Gemert-Bakel met de landelijke doelstellingen en met andere Nederlandse gemeenten in dezelfde hoogbouwklasse.

3.1 Huidige situatie: het inzamelsysteem

Gemeente Gemert-Bakel heeft geen vastgesteld afval- en grondstoffenbeleid. In dit hoofdstuk gaan we daarom uit van het huidige afvalinzamelsysteem en de meest recente inzamelgegevens. We vergelijken deze op de sturingselementen milieu, kwaliteit, service en kosten met de gegevens van Nederlandse gemeenten met een vergelijkbaar percentage hoogbouw als Gemert-Bakel [9]. Gemert-Bakel valt met 14% hoogbouw in hoogbouwklasse D (0-19% hoogbouw).

Huidig inzamelsysteem

Het huidige inzamelsysteem van Gemert-Bakel is samengevat in Tabel 1. Dit systeem wordt gekenmerkt door huis-aan-huisinzameling van fijn restafval, GFT (groente-, fruit- en tuinafval), PMD (plastic- en metaalverpakking en drankpakken) en OPK (oud papier en karton). Bewoners van hoogbouw bieden restafval aan in een verzamelcontainer en kunnen op vrijwillige basis deelnemen aan de GFT inzameling. Voor OPK is de inzameling per buurt anders georganiseerd: het wordt aan huis opgehaald (door verenigingen of door Blink) óf inwoners brengen het zelf naar een verzamelpunt (in beheer van verenigingen). Voor glas, textiel en luiers zijn verzamelcontainers beschikbaar en het overig grof afval gaat naar de milieustraat. Diftar (gedifferentieerde tarieven) is al in 1997 ingevoerd in Gemert-Bakel: dit is een financiële prikkel voor afvalscheiding.

Recente beleids-/inzamelwijzigingen

In de afgelopen periode heeft gemeente Gemert-Bakel een aantal wijzigingen ingevoerd, dit zijn:

- Verlaging inzamelfrequentie restafval:** sinds juli 2016 wordt het restafval in Gemert-Bakel 1x per 4 weken opgehaald i.p.v. tweewekelijks. Dit resulteert in een kostenbesparing en geeft een impuls aan afvalscheiding door inwoners.
- Veranderingen tariefstelling milieustraat:** sinds 1 januari 2023 betalen inwoners op de milieustraat een vast tarief per kubieke meter (m3) per reststroom (een aantal reststromen zijn gratis). Voorheen was er een staffelprijs voor het aantal bezoeken: hoe vaker een bezoek aan de milieustraat, hoe hoger de kosten.
- Plaatsen kroonringen voor PMD-zakken:** op verzoek van inwoners zijn kroonringen geplaatst. Deze 'kapstokjes' voor PMD-zakken voorkomen dat PMD-zakken wegwaaien en zwerfafval veroorzaken.

	Fijn restafval	GFT	PMD	OPK	Glas, textiel & luiers	Overig grof afval
 Laagbouw (woonhuizen)	Haalvoorziening: 1x / 4 weken Grijze restafval- kliko	Haalvoorziening: 1x / 2 weken Groene GFT-kliko (niet verplicht)	Haalvoorziening: Gratis PMD-zakken 1x / 2 weken	Per buurt/kern: Haalvoorziening: huis-aan-huis (vereniging of Blink) OF Brengvoorziening: verzamelcontainer (vereniging)	Brengvoorziening: Onder- of bovengrondse verzamelcontainers	Brengvoorziening: via milieustraat Openingstijden: Ma-vr: 13-17u Za: 10-16u
 Hoogbouw (appartementen)	Brengvoorziening: Onder- of bovengrondse verzamel- containers	Optioneel: haalvoorziening 1x / 2 weken GFT-emmertje (niet verplicht)	(op sommige locaties zijn kroonringen)			

Tabel 1: Huidig inzamelsysteem Gemert-Bakel

3.2 Milieuaspecten

Tabel 2 geeft inzicht in de **totale hoeveelheid afval per inwoner, de hoeveelheid restafval per inwoner en het scheidingspercentage** van Gemert-Bakel in vergelijking met de landelijke VANG-doelstelling en vergelijkbare gemeenten. De cijfers zijn gebaseerd op peiljaar 2021 (op het moment van analyse waren de cijfers van 2022 uit de benchmark nog niet bekend). Kijkend naar deze vergelijkingcijfers concluderen we dat Gemert-Bakel relatief goed presteert op het milieuaspect.

Als we kijken naar het **aanbod restafval (fijn én grof)** dan valt op dat meer dan de helft uit grof restafval bestaat, zie [bijlage C](#). Ter vergelijking: in klasse D-gemeenten is het aandeel grof restafval ongeveer één vijfde. In 2022 is in Gemert-Bakel wel een daling te zien in de hoeveelheid grof restafval. Dit is waarschijnlijk te wijten aan het na-effect van corona (alle huizen zijn al opgeruimd in de corona-jaren). De hoeveelheid fijn restafval in Gemert-Bakel is relatief laag ten opzichte van het gemiddelde van klasse D-gemeenten. Mogelijk heeft de verlaagde inzamelfrequentie hieraan bijgedragen.

Het **aanbod GFT, PMD, glas en OPK** ([bijlage C](#)) is in de periode 2019-2021 relatief stabiel. In 2022 daalt het GFT-aanbod. De hoeveelheid gescheiden ingezameld GFT ligt circa 30 kg per inwoner per jaar boven het benchmark-niveau. De hoeveelheden gescheiden ingezameld PMD, glas en OPK zijn in lijn met het benchmark niveau.

In het **aanbod op de milieustraat** ([bijlage C](#)) zien we dat circa 75% bestaat uit gescheiden fracties. Hiervan zijn snoeihout, A/B-hout en schoon puin de grootste gescheiden fracties. In de jaren 2021-2022 is een daling te zien in het aanbod grof restafval én in het aanbod gescheiden grove fracties, wat waarschijnlijk te wijten is aan het na-effect van corona.

De resultaten van de sorteeraanlyse ([bijlage C](#)) geven inzicht in de **samenstelling van het fijn restafval** en daarmee in het scheidingsgedrag van inwoners en de eventuele mogelijkheden om afvalscheiding te verbeteren. In de sorteeraanlyse van het voorjaar 2023 valt op dat ongeveer één derde van het ingezamelde fijn restafval uit GFT-afval bestaat. Dit ligt in lijn met sorteeraanlyses in voorgaande jaren in Gemert-Bakel en is vergelijkbaar met andere gemeenten (op basis van data van De Afvalspiegel). Daarnaast valt op dat het ingezamelde fijn restafval in Gemert-Bakel relatief veel papier en karton (buitengebied), hygiënisch papier (buitengebied), glas (buitengebied), textiel (bebouwde kom), hout (buitengebied én bebouwde kom), puin en keramiek (buitengebied) en klein chemisch afval (buitengebied) bevat ten opzichte van andere gemeenten [10].

CONCLUSIE MILIEU

- Gemert-Bakel heeft de VANG-doelstelling gerealiseerd en presteert daarmee relatief goed ten opzichte van vergelijkbare gemeenten.
- Het aanbod grof restafval is relatief hoog in vergelijking met andere gemeenten.

	Totale hoeveelheid afval in kg / inwoner / jaar	Hoeveelheid restafval in kg / inwoner / jaar	Scheidingspercentage
VANG doelstelling	(400 kg)	100 kg	75 %
Gemiddelde Klasse-D gemeenten o.b.v. Benchmark 2021 [9]	535 kg	128 kg	76 %
Gemert-Bakel (2021)	595 kg	100 kg	82 %

Tabel 2: Vergelijking hoeveelheden (rest)afval en scheidingspercentages

3.3 Kwaliteitsaspecten

De mate van vervuiling met andere afvalsoorten dan die thuishoren in de grondstofstroom (bijvoorbeeld als er PMD-afval in de GFT klike wordt gedaan) bepaalt de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. Vervuiling kan het recyclingproces verstoren en de zuiverheid van het eindproduct negatief beïnvloeden. Vervuiling in ingezamelde grondstoffen kan daarom resulteren in afkeur door de verwerker. Het materiaal wordt dan als restafval verbrand. Dit heeft een negatieve invloed op het scheidingspercentage én brengt hogere kosten met zich mee.

In verwerkingscontracten is doorgaans afgesproken wat het toegestane percentage vervuiling is. In de praktijk worden (nog) niet alle vervuilde ladingen grondstoffen ook daadwerkelijk afgekeurd. Door strengere eisen aan gerecyclede grondstoffen is een toename van de hoeveelheid afkeur in de nabije toekomst niet uit te sluiten. Het monitoren van de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen wordt voor gemeenten dus steeds belangrijker.

In Gemert-Bakel zijn uitsluitend kwantitatieve gegevens bekend over de kwaliteit van de fractie **textiel**: in 2022 was er 5% vervuiling [11]. Met de inzamelaar van textiel (Locals4Locals) is de contractafpraak gemaakt dat er een maximum bedrag per jaar bij de gemeente in rekening mag worden gebracht voor het afvoeren van vervuild textiel via het restafval. Bij de fractie **PMD** is momenteel nagenoeg geen sprake van afkeur, maar kwantitatieve gegevens zijn hierover niet bekend. Van de overige grondstofstromen zijn geen meldingen bekend over vervuiling en afkeur.

Serviceverlaging of kostenverhoging op de restafval-inzameling is een **risico voor de kwaliteit van grondstoffen**. Dit kan namelijk leiden tot verminderde kwaliteit grondstoffen door ontwijkgedrag: inwoners zoeken andere manieren om van hun restafval af te komen. Bijvoorbeeld door het restafval via grondstofstromen als PMD of GFT af te danken. Er is geen evaluatie beschikbaar van de in 2016 ingevoerde frequentieverlaging van de restafvalinzameling. Het is dus onbekend in hoeverre deze maatregel effect heeft gehad op de kwaliteit van grondstoffen.

CONCLUSIE KWALITEIT

- Er is nauwelijks sprake van afkeur, de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen is goed.

3.4 Service-aspecten

Het serviceniveau van het huidige inzamelsysteem ([zie Tabel 1 op pagina 12](#)) van Gemert-Bakel is op orde en ligt in lijn met de landelijke situatie. Om een beeld te krijgen van onder andere de service-beleving van inwoners is een bewonersenquête uitgevoerd in de periode mei 2023. Onderwerpen die in deze enquête aan bod kwamen waren de tevredenheid over de inzamelfrequentie, de inzamelmiddelen, het bezoek aan de milieustraat en de informatievoorziening. Ook kwamen de huidige mate van afvalscheiding door inwoners en de bereidheid om te betalen voor meer service aan bod. Deze enquête is digitaal uitgezet (social media, krant met QR-code, via dorpsoverleggen) en deze enquête lag bij de balie van het gemeentehuis - slechts een enkeling (3) heeft de enquête op papier ingevuld. In totaal hebben 673 inwoners deelgenomen aan de enquête.

Uit de resultaten van de bewonersenquête ([bijlage D](#)) blijkt dat inwoners in algemene zin tevreden zijn over het serviceniveau en dat veel inwoners al actief bezig zijn met afval scheiden. Enkele relevante resultaten met betrekking tot service zijn:

- Uit de bewonersenquête blijkt dat het grootste deel van de inwoners de huidige inzamelfrequentie van restafval zoals het nu is goed vinden. 16% van de inwoners (centrumgebied en buitengebied) is van mening dat de grijze restafval-kliko minder vaak geleegd hoeft worden ten opzichte van 9% van de inwoners (centrumgebied en buitengebied) die vinden dat de grijze restafval-kliko juist vaker geleegd moet worden.
- Papierinzameling mag in het algemeen wel vaker worden ingezameld volgens inwoners, in het bijzonder in de kern Gemert. Het valt op dat 41% van de inwoners van de kern Gemert de inzamelfrequentie van papierafval te laag vindt.
- Inwoners zijn over het algemeen tevreden over de huidige inzamelfrequentie van GFT en PMD. Een deel van de inwoners is van mening dat de inzamelfrequentie mag worden verhoogd: 22% van de inwoners is van mening dat de groene kliko vaker mag worden geleegd en 20% van de inwoners wil graag dat de PMD-zakken vaker worden opgehaald.

- Bijna alle inwoners geven aan dat zij (bijna) alles (100-75%) van GFT, PMD, OPK en glas gescheiden inzamelen. Er liggen kansen voor betere afvalscheiding op de stromen textiel, elektrische apparaten, piepschuim, frituurvet en overige recyclebare producten.
- Inwoners zijn overwegend tevreden over de service op de milieustraat, met uitzondering van de tarieven: 60% geeft aan ontevreden te zijn over de milieustraat tarieven.
- Een positieve milieu-impact is voor inwoners de belangrijkste reden om afval te scheiden, opgevolgd door 'het is een kleine moeite' en 'om kosten te besparen'. Slechts een heel klein deel (minder dan 1%) van de inwoners geeft aan géén afval te scheiden.
- 58% van de inwoners geeft aan bereid te zijn om tuinafval apart gescheiden in te zamelen.
- Circa 75% van de inwoners is niet bereid om een hoger tarief te betalen in ruil voor meer voorzieningen of een betere service.

Naast de bewonersenquête is een analyse gedaan van het aanbiedgedrag restafval (zie [bijlage E](#)), gebaseerd op de data van Blink uit 2022. Hieruit blijkt dat huishoudens gemiddeld 5 keer per jaar de restafval-kliko aanbieden voor lediging. Het valt op dat een relatief klein deel van de inwoners gebruik maakt van alle 13 ledigingsmomenten, namelijk 5% van de huishoudens met een 140L-kliko en 9% van de inwoners met een 240L-kliko. Daarnaast valt op dat bijna een kwart van alle restafval-kliko's nul keer werd geleegd. Om een verklaring voor deze nul-aanbiedingen te geven, is het van belang dat eerst de chipregistratie up-to-date wordt gebracht.

CONCLUSIE SERVICE

- Service is op orde en in lijn met landelijke situatie.
- Inwoners zijn in algemene zin tevreden met het huidige serviceniveau.

3.5 Kostenaspecten

Gemert-Bakel kent al geruime tijd diftar: inwoners betalen naast het vastrecht een bedrag per lediging van de restafval-kliko of inworp in een verzamelcontainer voor restafval. Het exacte bedrag hangt af van de grootte van de restafval-kliko. Dit systeem betreft een 'volume-frequentiesysteem'. Het dekkingspercentage van de afvalstoffenheffing in Gemert-Bakel is 100%, wat betekent dat alle afvalbeheerkosten worden doorberekend aan huishoudens.

De **gemiddelde afvalstoffenheffing** in Nederlandse gemeenten varieert sterk, namelijk tussen € 124 (Nijmegen; 2022) en € 545 (Leiderdorp; 2022) per huishouden. Gemeenten met diftar hebben over het algemeen een lagere afvalstoffenheffing. Tabel 3 geeft een overzicht van de gemiddelde kosten voor huishoudens in Gemert-Bakel en het landelijke gemiddelde van gemeenten met het 'volume & frequentie'-systeem. Het gemiddelde tarief per huishouden per jaar is het vastrecht plus de variabele kosten op basis van een gemiddeld aanbod restafval [12]. Hieruit concluderen we dat de afvalstoffenheffing voor huishoudens in Gemert-Bakel in lijn ligt met het landelijk gemiddelde.

In de periode 2019 t/m 2022 zijn zowel het vastrecht als de variabele kosten van de afvalstoffenheffing in Gemert-Bakel gestegen, zie [bijlage F](#). In 2023 zijn de variabele kosten gelijk gebleven en is het vastrecht gedaald. Dit is opvallend, aangezien in veel andere gemeenten de afvalstoffenheffing stijgt door hogere afvalbeheerkosten en inflatie. In Gemert-Bakel zijn de verwachte totale afvalbeheerkosten voor 2023 lager dan in 2022, doordat er een duidelijke dalende trend was te zien in het aanbod op de milieustraat. In 2022 was daarnaast een hogere opbrengst van papierverwerking.

Voor de komende jaren is het uitgangspunt dat het afvalaanbod stabiliseert op het niveau van 2022. De exacte afvalbeheerkosten zijn echter sterk afhankelijk van marktontwikkelingen. De komende jaren zullen de (ingeschatte) afvalbeheerkosten meebewegen met deze prijsontwikkelingen. Grote veranderingen hierin kunnen leiden tot aanpassing van de tarieven. Opbrengsten en verliezen door fluctuerende prijzen worden opgevangen met de voorziening.

CONCLUSIE KOSTEN

- Gemert-Bakel ligt in lijn met het landelijke gemiddelde

	Gemiddeld tarief per huishouden per jaar
Landelijk gemiddelde systeem 'Volume & Frequentie' [12]	€ 258,-
Gemert-Bakel [12]	€ 234,-

Tabel 3: Vergelijking gemiddelde jaarlijkse kosten. Deze bestaan uit het vastrecht plus de variabele kosten op basis van een gemiddeld aanbod restafval.

Hoofdstuk 4

Wat willen we bereiken?

LEESWIJZER

Dit hoofdstuk beschrijft de ambitie en doelstellingen voor het beleidskader. De doelstellingen van het grondstoffenbeleid worden toegelicht aan de hand van de sturingselementen milieu, kwaliteit, service en kosten. Ten slotte gaan we in op welke invloed de gemeente kan uitoefenen om de gestelde doelstellingen te behalen.

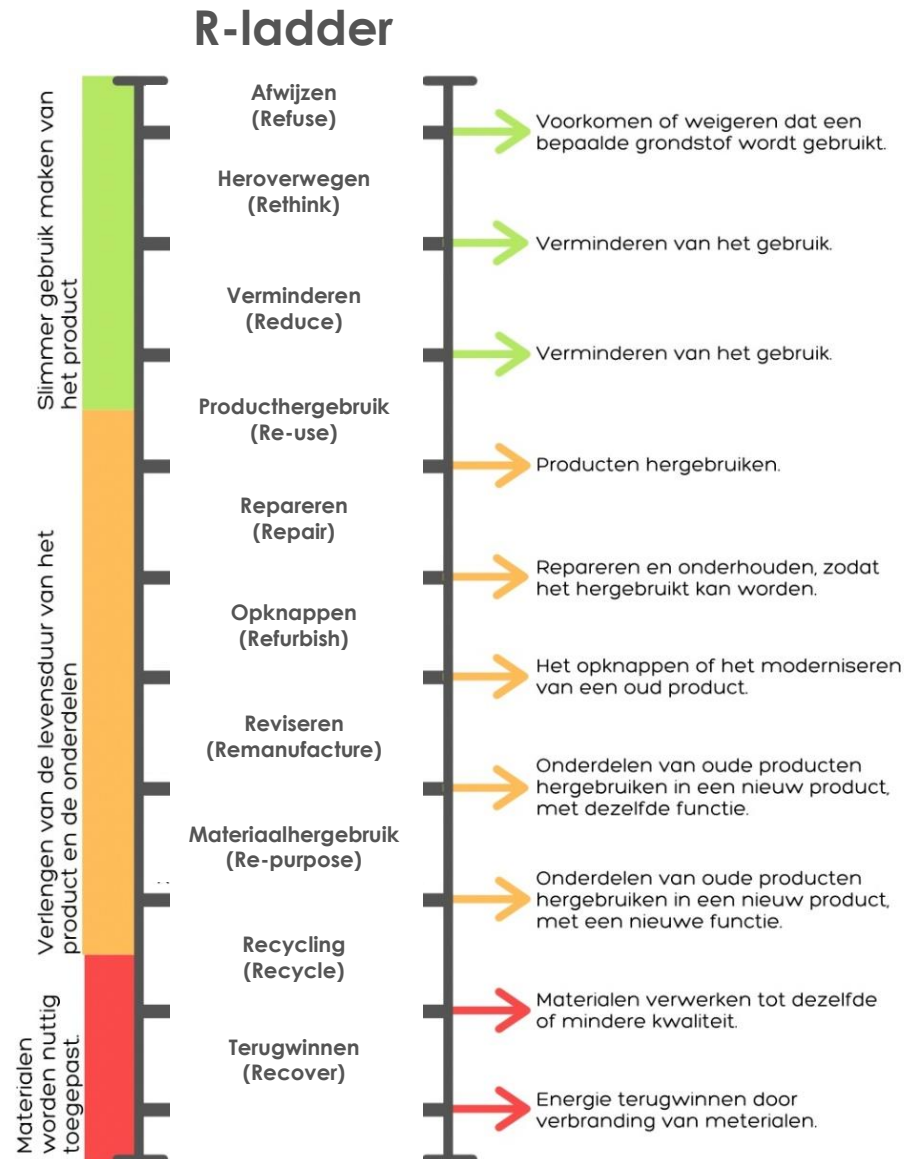

4.1 Ambitie

Gemeente Gemert-Bakel sluit met het grondstoffenbeleid aan bij het landelijke beleidsprogramma Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) 2023-2030 [2]. Het doel is het bereiken van volledige circulariteit in 2050. Hieruit volgt dat de gemeente gedurende de beleidsperiode inzet op verdere reductie van de hoeveelheid restafval, met als stip op de horizon: **0 kg restafval in 2050**.

De R-ladder als uitgangspunt

Gemeente Gemert-Bakel hanteert voor de verwerking van reststromen de R-ladder (Figuur 3) als uitgangspunt: het streven is verwerking van grondstoffen zo hoog als mogelijk op de R-ladder te laten plaatsvinden. Dit betekent dat de gemeente niet uitsluitend inzet op optimale recycling van grondstoffen, maar óók op afvalpreventie en hergebruik. Dit sluit aan bij de gestelde doelen in het NPCE.

Figuur 3: R-ladder [13]

4.2 Doelstellingen

Om de ambitie, zoals beschreven in hoofdstuk 4.1, te realiseren zijn hieronder per sturingselement (milieu, kwaliteit, service en kosten) doelstellingen geformuleerd. Deze zijn samengevat in Tabel 4.

Sturingselement milieu

De ambitie voor het sturingselement milieu is 0 kg restafval en 100% afvalscheiding in 2050. Momenteel produceert Gemert-Bakel 100 kg restafval per inwoner per jaar (peiljaar 2021). De hoeveelheid restafval moet dus verder afnemen in de komende jaren. Voor de planperiode van dit beleidsplan is het **doel om in 2030 een significante vermindering van de hoeveelheid restafval te realiseren ten opzichte van peiljaar 2021**. De gemeente zet daarbij niet alleen in op afvalscheiding, maar óók op afvalpreventie. Het formuleren van een kwantitatief doel voor 2030 acht de gemeente gezien de dynamische externe omgeving (ontwikkelingen bij Blink, in de afvalbranche en in het geopolitieke speelveld) op dit moment niet zinvol.

Sturingselement kwaliteit

Gemeente Gemert-Bakel wil **de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen op het niveau van 2023 stabiliseren of zelfs verbeteren**. Dat betekent dat er gedurende de beleidsperiode géén sprake is van afkeur van ingezamelde grondstoffen. Gezien de toenemende eisen die verwerkers stellen aan de grondstofkwaliteit, vereist dit doel goede monitoring. Het is van groot belang om vervuiling van de grondstoffen en de aanwezigheid van stoffen zoveel mogelijk te voorkomen. Hierop ligt ook de focus in het programma VANG-HHA.

Sturingselement service

Gemeente Gemert-Bakel wil **de tevredenheid van inwoners over de service en dienstverlening handhaven op het niveau van 2023**. Het uitgangspunt daarbij is het bieden van goede service tegen acceptabele kosten.

Sturingselement kosten

Gemeente Gemert-Bakel zet in de komende periode in op **kostenbeheersing**. Dit betekent dat de hoogte van de afvalstoffenheffing onder of maximaal op het gemiddelde niveau van de afvalstoffenheffing van gemeenten in hoogbouwklasse D blijft. Daarbij geldt dat een toename van de afvalbeheerkosten – zowel in Gemert-Bakel als in andere klasse D-gemeenten – als gevolg van externe ontwikkelingen niet is uit te sluiten.

	DOELSTELLINGEN MILIEU • 0 kg restafval en 100% afvalscheiding in 2050 • In 2030 significante vermindering hoeveelheid restafval
	DOELSTELLINGEN KWALITEIT • Kwaliteit grondstoffen op het niveau van 2023 stabiliseren of zelfs verbeteren; géén afkeur van ingezamelde grondstoffen.
	DOELSTELLINGEN SERVICE • Tevredenheid inwoners handhaven op niveau van 2023; goede service tegen acceptabele kosten.
	DOELSTELLINGEN KOSTEN • Inzetten op kostenbeheersing. • De afvalstoffenheffing blijft onder of maximaal op het gemiddelde niveau van gemeenten in hoogbouwklasse D.

Tabel 4: Doelstellingen per sturingselement

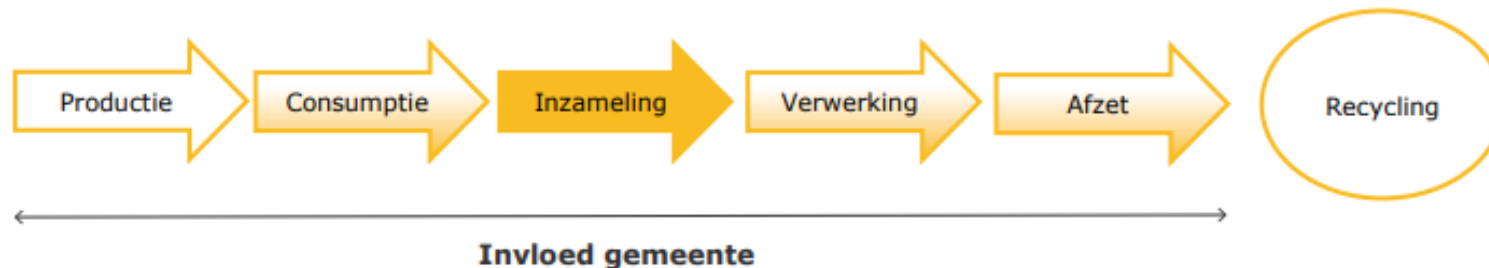

4.3 Invloedsfeer gemeente

Voor het succesvol formuleren en uitvoeren van het grondstoffenbeleid is het van belang rekening te houden met de invloedssfeer van gemeenten in de keten (zie Figuur 4). Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het (gescheiden) inzamelen van huishoudelijk afval. Vanuit het Besluit GIHA en het Activiteitenbesluit gelden voor gemeenten wettelijke verplichtingen voor de inzameling van specifieke grondstofstromen. Ook vereist de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen dat in 2025 minimaal 55% van het stedelijk afval (huishoudelijk- en bedrijfsafval samen) gerecycled wordt. Op basis van deze verplichtingen hebben gemeenten een actieve rol in de inzameling van huishoudelijk afval en grondstoffen. Op deze schakel in de keten hebben gemeenten dan ook directe invloed [1, 3].

Volledige circulariteit in 2050 vereist echter een ketenbenadering (dat wil zeggen dat er wordt gekeken naar alle schakels in de productieketen om een gesloten kringloop te maken). Daarbij gaat het bijvoorbeeld om een ander productontwerp, veranderen van consumptiepatronen en het realiseren van nieuwe verwerkingstechnieken. Deze schakels liggen veelal buiten de directe invloedssfeer van gemeenten. Gemeenten kunnen hierop echter wel indirect invloed uitoefenen door het creëren van bewustwording en in te zetten op gedragsverandering onder haar inwoners.

Gemeenten kunnen daarnaast sturen op hoogwaardige recycling van hun grondstofstromen via verwerkingscontracten en aanbestedingen. Inzicht in verwerkingsprocessen biedt mogelijkheden om het grondstoffenbeleid en de –inzameling hierop af te stemmen.

Figuur 4: Invloedsfeer gemeente [3]

Hoofdstuk 5

Hoe willen we dat bereiken?

LEESWIJZER

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de maatregelen die gemeente Gemert-Bakel treft om de ambitie en doelstellingen te realiseren. Daarnaast gaan we in op de organisatie, planning en monitoring van de maatregelen.

5.1 Maatregelen

Om de gestelde ambitie en bijbehorende doelstellingen te realiseren, is het maatregelpakket in Tabel 5 geformuleerd. Elke maatregel levert een bijdrage aan de doelstellingen op één of meerdere van de sturingselementen milieu, kwaliteit, service en kosten. Daarnaast bevat het maatregelenpakket een aantal basisvoorwaarden die randvoorwaardelijk zijn voor een succesvol grondstoffenbeleid. Binnen de maatregelen wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere maatregelen (oranje) en maatregelen gericht op monitoring (blauw).

De organisatie, planning en monitoring van het maatregelenpakket wordt op hoofdlijnen toegelicht op de volgende pagina. Voor een gedetailleerde toelichting en onderbouwing van de maatregelen verwijzen we naar het **Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024-2026** ([bijlage B](#)). Dit eerste uitvoeringsprogramma beslaat de eerste helft van de beleidsperiode. In 2026 volgt een tussentijdse evaluatie en wordt het uitvoeringsprogramma voor de tweede helft van de beleidsperiode opgesteld.

Basisvoorwaarden

- 1 Juridische grondslag grondstoffenbeleid borgen
- 2 Containerbeheer op orde
- 3 Samenwerking Blink herzien

Maatregelen

- 1 Optimalisatie inzameling grof (rest)afval
- 2 Communicatie afvalpreventie en producthergebruik
- 3 Optimaliseren GFT inzameling hoogbouw
- 4 Gescheiden inzameling tuinafval uitbreiden
- 5 Realiseren regeling voor compensatie inwoners met medisch afval
- 6 Onderzoek verlaging inzamelfrequentie restafval
- 7 Optimaliseren inzamelmiddelen
- 8 Onderzoek naar optimalisatie papierinzameling
- 9 Realiseren gescheiden verwerking luiers (monitoren mogelijkheden)
- 10 Monitoren kwaliteit ingezamelde grondstoffen

Tabel 5: Overzicht maatregelen

5.2 Organisatie, planning en monitoring

Organisatie

De vakspecialist afval (afdeling Openbaar Beheer) voert de regie over de uitvoering van dit grondstoffenbeleid. Waar mogelijk voert de gemeente maatregelen in eigen beheer uit. Waar nodig werken we in regionaal verband of schakelen we aanvullende externe expertise in. De algehele voortgang wordt jaarlijks middels een voortgangsrapportage schriftelijk teruggekoppeld aan het College van Burgemeester en Wethouders en de Gemeenteraad. Daarbij geldt dat relatief veel maatregelen in dit beleidsplan een onderzoeksfase kennen. Waar relevant leggen we de uitkomsten en mogelijke vervolgstappen van deze onderzoeken ter besluitvorming voor aan het College en/of de Raad.

Planning

De planning is op hoofdlijnen weergegeven in Figuur 5. Een meer gedetailleerde planning met een tijdlijn per maatregel is opgenomen in het uitvoeringsprogramma, zie [bijlage B](#).

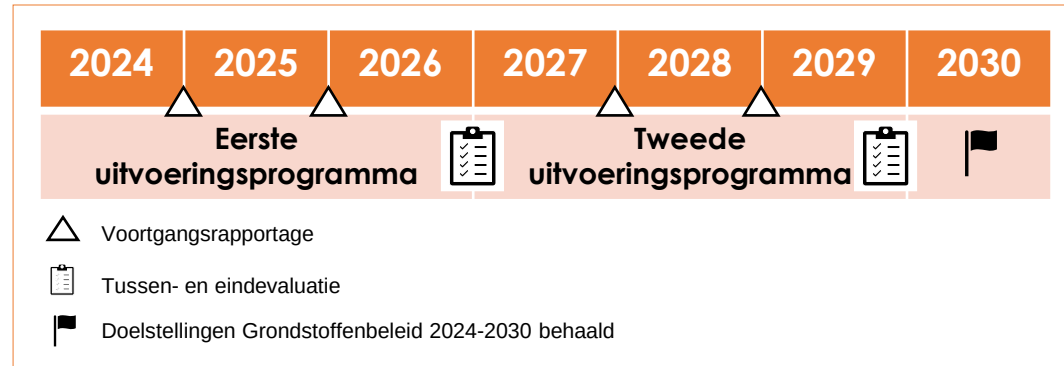
Kosten

Alle eenmalige onderzoekskosten en investeringen voor het uitvoeren van de maatregelen in het uitvoeringsplan, worden gefinancierd uit de voorziening en hebben geen verhoging van de afvalstoffenheffing tot gevolg. Structurele jaarlijkse kosten worden uiteraard wel verrekend in de afvalstoffenheffing.

Monitoring

Monitoring van de resultaten vindt periodiek plaats op basis van de volgende parameters:

- Aantal geheel of gedeeltelijk uitgevoerde maatregelen;
- Ingezamelde hoeveelheden afval;
- Samenstelling van het restafval;
- Ontwikkeling van de afvalbeheerkosten;
- Tevredenheid inwoners (te meten middels een enquête);

Figuur 5: Planning op hoofdlijnen

Tussenevaluatie 2026

De eerste formele tussenevaluatie van het beleid vindt eind 2026 plaats, aan het einde van de looptijd van het eerste uitvoeringsprogramma. Op basis van deze evaluatie passen we het beleid waar nodig aan én formuleren we een uitvoeringsprogramma voor de tweede helft van de beleidsperiode. Voor zover noodzakelijk formuleren we hierin aanvullende maatregelen om de gestelde ambitie en doelstellingen te realiseren. De evaluatie en het nieuwe uitvoeringsprogramma worden ter besluitvorming aangeboden aan het College. De Raad wordt hierover geïnformeerd.

Bijlagen

INHOUD

- A. [Bronvermelding](#)
- B. [Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024-2026](#)
- C. [Ingezamelde hoeveelheden afval en grondstoffen](#)
- D. [Resultaten bewonersenquête](#)
- E. [Analyse aanbodgedrag restafval](#)
- F. [Ontwikkeling afvalstoffenheffing](#)

Bijlage A: Bronvermelding

- [1] NVRD, Gemeentelijk Beleidsplan Afvalstoffen-Grondstoffen – Handreiking voor het opstellen van een beleidsplan, september 2019.
- [2] Rijksoverheid, Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE) 2023-2030, februari 2023.
- [3] Programma VANG-HHA (Van Afval Naar Grondstof – Huishoudelijk Afval), Uitvoeringsprogramma VANG-HHA herijking t/m de periode 2025, februari 2022.
- [4] Circulair Materialenplan (website: <https://lap3.nl/uitvoering-lap/circulair-materialenplan/>)
- [5] GRAM (vakblad NVRD), UVP-special (jaargang 113), november 2022
- [6] Rijksoverheid, Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen, juni 2022.
- [7] Rijkswaterstaat, AfvalCirculair, Gemeentelijke milieustraat – voorschriften in het Activiteitenbesluit (website: <https://www.afvalcirculair.nl/onderwerpen/afvalregelgeving/afval/gemeentelijke/>)
- [8] Rijksoverheid, Klimaatakkoord, juni 2019.
- [9] NVRD, Benchmark huishoudelijk afval – analyse peiljaar 2021, december 2022. *Opmerking: een beperkt aantal gemeenten neemt deel aan de benchmark en de inputcijfers zijn gebaseerd op de beschikbare gegevens via CBS. Deze worden op een andere manier benaderd dan de beschikbare cijfers via Blink.*
- [10] De Afvalspiegel, Rapport Sorteeraanlyse voorjaar 2023 Gemert-Bakel, 31 juli 2023.
- [11] Locals4Locals, Kledinginzameling 2022 Gemert-Bakel (Excel)
- [12] Rijkswaterstaat, Afvalstoffenheffing 2022, februari 2023. *Opmerking: betreft het jaarlijkse rapport van RWS over de afvalstoffenheffing in alle Nederlandse gemeenten. De cijfers die RWS hanteert zijn gebaseerd op de cijfers van COELO.*
- [13] Klimaatakkoord, R-ladder, januari 2022.
- [14] <https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/afvalvoorschriften-milieustraat/>

Bijlage B

Uitvoerings- programma Grondstoffen 2024-2026

**Uitvoeringsprogramma
Grondstoffen 2024-2026
Gemeente Gemert-Bakel**

7 september 2023

Colofon

Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024-2026

Gemeente Gemert-Bakel

Projectnummer	M22A0194
Opdrachtgever	Gemeente Gemert-Bakel Wil Welvaarts en Celine Bevers
Datum	7 september 2023
Uitgevoerd door	Stantec B.V.
Opgesteld door	Judith Beltman en Tessa Vaendel

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: INLEIDING

1.1 Inleiding

Hoofdstuk 2: MAATREGELEN

2.1 Overzicht maatregelen

- [Basisvoorwaarde 1: juridische grondslag grondstoffenbeleid borgen](#)
- [Basisvoorwaarde 2: containerbeheer op orde](#)
- [Basisvoorwaarde 3: samenwerking Blink herzien](#)
- [Maatregel 1: Optimalisatie inzameling grof \(rest\)afval](#)
- [Maatregel 2: Communicatie afvalpreventie en producthergebruik](#)
- [Maatregel 3: Optimaliseren GFT inzameling hoogbouw](#)
- [Maatregel 4: Gescheiden inzameling tuinafval uitbreiden](#)
- [Maatregel 5: Realiseren regeling voor compensatie inwoners met medisch afval](#)
- [Maatregel 6: Onderzoek verlaging inzamelfrequentie restafval](#)
- [Maatregel 7: Optimaliseren inzamelmiddelen](#)
- [Maatregel 8: Onderzoek naar optimalisatie papierinzameling](#)
- [Maatregel 9: Realiseren gescheiden verwerking luiers \(monitoren mogelijkheden\)](#)
- [Maatregel 10: Monitoren kwaliteit ingezamelde grondstoffen](#)

Hoofdstuk 3: PLANNING

3.1 Planning

Hoofdstuk 1

Inleiding

LEESWIJZER

Dit hoofdstuk beschrijft het doel, de looptijd en het totstandkomingsproces van het Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024-2026, behorende bij het Grondstoffenbeleid 2024-2030.

1.1 Inleiding

Doel Uitvoeringsprogramma Grondstoffen

Gemeente Gemert-Bakel heeft haar ambities op het gebied van afval- en grondstoffen vastgelegd in het Grondstoffenbeleid 2024-2030. In het grondstoffenbeleid is een aantal maatregelen op hoofdlijnen geformuleerd om de evenals daarin benoemde ambities te realiseren. Dit Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024-2026 geeft een gedetailleerde toelichting en onderbouwing van de maatregelen in het Grondstoffenbeleid 2024-2030. Het beschrijft hoe en wanneer de gemeente de maatregelen uitvoert, waar mogelijk inclusief een indicatie van de daaraan verbonden kosten. Wanneer een kostenraming nog niet gemaakt kan worden, is aangegeven met welke kostensoorten rekening gehouden moet worden.

Looptijd

Het nieuwe grondstoffenbeleid kent een looptijd van 2024 tot 2030. Het uitvoeringsprogramma kent een looptijd van drie jaar (2024 – 2026). Na deze periode volgt een evaluatie en wordt het uitvoeringsprogramma voor de tweede helft van de beleidsperiode opgesteld en ter besluitvorming aangeboden aan het College. De Raad wordt hierover geïnformeerd. Deze gefaseerde aanpak biedt de mogelijkheid tussentijds te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen.

Totstandkomingsproces

Het grondstoffenbeleid is door gemeente Gemert-Bakel opgesteld. Afvalinzamelbedrijf Blink heeft inzamelcijfers over de afgelopen jaren en overige relevante informatie met betrekking tot de afval- en grondstoffeninzameling aangeleverd. In de eerste helft van 2023 is de huidige situatie geanalyseerd en tijdens een beeldvormende avond aan de gemeenteraad gepresenteerd. In de periode mei 2023 zijn inwoners middels een bewonersenquête geraadpleegd over het grondstoffenbeleid. Op basis van de analyse, de inzichten uit de raadspresentatie en de bewonersenquête zijn het beleidskader en de bijbehorende maatregelen geformuleerd.

Hoofdstuk 2

Maatregelen

LEESWIJZER

In dit hoofdstuk worden de maatregelen binnen het Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024-2026 toegelicht. Per maatregel wordt de aanpak, het kostenplaatje, de planning, de stakeholders, de aandachtspunten en de risico's toegelicht. Dit totaalpakket aan maatregelen draagt bij aan het behalen van de gestelde ambitie en doelstellingen in het grondstoffenbeleid.

2.1 Overzicht maatregelen

Tabel 1 geeft een overzicht van de maatregelen die gemeente Gemert-Bakel heeft geformuleerd om de doelstellingen in het Grondstoffenbeleid 2024-2030 te realiseren. Hierin maken we onderscheid in basisvoorwaarden en maatregelen. De basisvoorwaarden hebben als doel om de basis op orde te krijgen en zijn randvoorwaardelijk voor een succesvol grondstoffenbeleid. Binnen de maatregelen wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere maatregelen (oranje) en maatregelen gericht op monitoring (blauw).

De basisvoorwaarden en maatregelen worden nader toegelicht in dit hoofdstuk. Daarbij wordt per maatregel omschreven waarom deze wordt uitgevoerd, welke aanpak we hanteren, wat belangrijke aandachtspunten en risico's zijn en welke stakeholders betrokken zijn. Vanzelfsprekend zijn de afvalbeleidsmedewerker(s) en vakspecialist(en) afval van de gemeente een stakeholder bij elke maatregel (deze worden niet apart vermeld als stakeholders in de uitwerking van de maatregelen). Waar mogelijk geven we een indicatie van de doorlooptijd en de kosten. Dit betreft nadrukkelijk een indicatie, aangezien de exacte planning en kosten sterk afhankelijk zijn van externe ontwikkelingen en de exacte uitvoeringsvorm van de maatregel. Bij de kostenindicatie maken we onderscheid tussen eenmalige en jaarlijks structurele kosten. Daarbij geldt dat alle eenmalige onderzoekskosten en investeringen worden gefinancierd uit de voorziening. Deze hebben daarom geen verhoging van de afvalstoffenheffing tot gevolg. Structurele jaarlijkse kosten worden uiteraard wel verrekend in de afvalstoffenheffing.

De maatregelen worden middels 'expert judgement' beoordeeld op de sturingselementen milieu, kwaliteit, service en kosten. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar hoofdstuk 1.2 in het Grondstoffenbeleid 2024-2030.

Tot slot bevat [hoofdstuk 3](#) een overzichtsplanning voor alle maatregelen in de periode 2024-2026.

Basisvoorwaarden

1	Juridische grondslag grondstoffenbeleid borgen
2	Containerbeheer op orde
3	Samenwerking Blink herzien

Maatregelen

1	Optimalisatie inzameling grof (rest)afval
2	Communicatie afvalpreventie en producthergebruik
3	Optimaliseren GFT inzameling hoogbouw
4	Gescheiden inzameling tuinafval uitbreiden
5	Realiseren regeling voor compensatie inwoners met medisch afval
6	Onderzoek verlaging inzamelfrequentie restafval
7	Optimaliseren inzamelmiddelen
8	Onderzoek naar optimalisatie papierinzameling
9	Realiseren gescheiden verwerking luiers (monitoren mogelijkheden)
10	Monitoren kwaliteit ingezamelde grondstoffen

Tabel 1: Overzicht maatregelen

Basisvoorwaarden

Basisvoorwaarde 1:

Juridische grondslag grondstoffenbeleid borgen

De [huidige afvalstoffenverordening van gemeente Gemert-Bakel](#) is vastgesteld in 2009 en is niet meer actueel. De verordening sluit niet volledig aan bij bovenliggende wet- en regelgeving, waaronder het besluit GIHA en de Omgevingswet. Ook de afstemming met de praktijk van de inzameling is niet meer actueel. Het gaat hierbij onder meer om de inzamelfrequentie van restafval.

Gemeente Gemert-Bakel zal de afvalstoffenverordening gaan actualiseren op basis van het [VNG-model](#). Daarbij zijn uitvoerende zaken gedelegeerd aan het College middels een uitvoeringsbesluit. We streven ernaar de geactualiseerde verordening per 1-1-2025 te laten ingaan. Daarvoor nemen we de volgende stappen:

1. Opstellen van een concept afvalstoffenverordening en een concept uitvoeringsbesluit.
2. Het College stelt de concepten vast en geeft deze vrij voor inspraak.
3. Inspraakperiode (6 weken).
4. Het College biedt de afvalstoffenverordening met de inspraaknota ter besluitvorming aan de gemeenteraad aan en stelt het uitvoeringsbesluit onder opschortende voorwaarden vast.
5. De gemeenteraad stelt de afvalstoffenverordening en inspraaknota vast.
6. Publicatie van de afvalstoffenverordening en het uitvoeringsbesluit in het Gemeenteblad.

Basisvoorwaarde 2:

Containerbeheer op orde

Inwoners van Gemert-Bakel maken gebruik van diverse inzamelmiddelen voor de afval- en grondstoffeninzameling (zie hoofdstuk 3.1 van het Grondstoffenbeleid 2024-2030). De kliko's voor restafval zijn geschikt, waardoor containerbeheer (aantallen, locaties en ledigingen van kliko's) inzichtelijk wordt gemaakt. Volgens recente informatie van Blink wordt circa 25% van de restafval-kliko's nooit aangeboden. Dit kan verschillende oorzaken hebben: van oneigenlijk gebruik van kliko's tot het illegaal op andere wijze aanbieden van afval.

De GFT-kliko's zijn nog niet voorzien van een registratiechip. Het is onbekend hoeveel GFT-kliko's precies in omloop zijn en hoe vaak deze geleegd worden. Voor glas, luiers en restafval (hoogbouw) worden boven- en ondergrondse verzamelcontainers in de openbare ruimte gebruikt. Op een aantal locaties is het vernieuwen van verzamelcontainers noodzakelijk. De bovengrondse verzamelcontainers worden in dat geval vervangen door ondergrondse verzamelcontainers.

In algemene zin is de aanbeveling om nader onderzoek te doen naar het daadwerkelijke containerareaal en te komen tot een zuivere containeradministratie. Dit draagt in positieve zin bij aan een goed milieurendement en kostenbeheersing. Bovendien is voor de maatregelen 3, 6 en 7 een gedegen containerbeheer een randvoorwaarde.

In samenwerking met Blink inventariseren we het daadwerkelijke areaal aan containers. We verwachten dat dit voor het eind van Q2 2024 is afgerond.

Basisvoorwaarden

Basisvoorwaarde 3:

Samenwerking Blink herzien

De huidige samenwerking tussen Blink en PreZero stopt effectief per 31 december 2024 (tenzij met de aangesloten gemeenten andere afspraken worden gemaakt). Op het moment van opstellen van dit uitvoeringsprogramma is de exacte organisatorische invulling van Blink vanaf 1-1-2025 nog onbekend. Aangezien Blink een belangrijke stakeholder is bij de uitvoering van een groot aantal maatregelen, is dit van significante invloed op de uitvoering van dit uitvoeringsprogramma.

Een nieuw overeen te komen dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Blink moet onder meer inzicht geven in de rol van Blink ten opzichte van de gemeenten. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het exacte takenpakket van Blink, de bijbehorende (inzamel)kosten en het eigendom, onderhoud en beheer van verzamelcontainers.

We gaan ervan uit dat uiterlijk in Q4 2024 besluitvorming plaatsvindt over de nieuwe samenwerking met Blink en dat deze in 2025 operationeel wordt ingeregeld. We verwachten dat in 2026 de nieuwe samenwerking volledig operationeel is.

Maatregel 1: Optimalisatie inzameling grof (rest)afval

Waarom deze maatregel?

In de huidige situatie heeft de gemeente Gemert-Bakel vergeleken met andere gemeenten relatief veel grof restafval. Er lijkt een aanzienlijk potentieel om deze hoeveelheid te verminderen. Dit vereist onderzoek naar de mogelijkheden voor het optimaliseren van de inzameling van grof restafval en vervolgens het opstellen en uitvoeren van een implementatieplan.

Binnen deze maatregel onderscheiden we twee deelprojecten:

- A. Onderzoek naar 'quick wins' op de milieustraat in Gemert-Bakel
- B. Onderzoek naar maatregelen in regionaal verband

Aanpak

Deelproject A: 'Quick wins' op milieustraat Gemert-Bakel

1. We geven een gespecialiseerd adviesbureau opdracht om een analyse van aard, omvang en herkomst van het afvalaanbod op de milieustraat te doen. Daarnaast geven we opdracht om in kaart te brengen welke mogelijkheden er zijn om de inzameling van grof restafval te optimaliseren vanuit het oogpunt van restafvalreductie en kostenbeheersing. Elementen die daarbij in ieder geval aan bod komen zijn:
 - Fysieke inrichting milieustraat
 - Opleiden en instrueren personeel
 - Tariefstelling
 - Openingstijden
 - Ingezamelde afvalsoortenPer verbetervoorstel vragen we inzicht in de effecten op de sturingselementen milieu, kwaliteit, service en kosten.
2. Op basis van het rapport geven we het College een concreet voorstel voor optimalisatiemaatregelen.
3. Na vaststelling van het voorstel door het College implementeren we de maatregelen.

Deelproject B: maatregelen in regionaal verband

1. We blijven ook in de toekomst in gesprek met Blink en met de overige Blink-gemeenten over regionale maatregelen om de inzameling van grof restafval te optimaliseren. We denken daarbij onder meer aan:
 - Inzameling van grof restafval aan huis
 - Inzameling van andere waardevolle stromen aan huis, waaronder boeken, elektrische apparaten, speelgoed en textiel (BEST)
 - Inzet van de GRIP-wagen (Grondstoffenleverpunt, ook wel bekend als de mobiele milieustraat)
 - Samenwerking met een kringloopwinkel
 - Realisatie van een reparatiefaciliteit
 - Realisatie van een [circulair ambachtscentrum](#)Sommige gemeenten binnen de Blink-regio hebben al één of meerdere van bovenstaande maatregelen ingevoerd, zoals de BEST-tas en GRIP-wagen.
2. We informeren de portefeuillehouder en het College periodiek over de voortgang.
3. Waar mogelijk en relevant starten we een traject van bestuurlijke besluitvorming (door het College) over de implementatie van maatregelen.

Aandachtspunten & risico's

- De resultaten van deel B zijn mede afhankelijk van de wensen en ambities van Blink en van de overige Blink-gemeenten. Daarom zijn deze op voorhand niet te voorspellen.
- Uit de bewonersenquête blijkt dat 60% van de inwoners ontevreden is over de tarieven op de milieustraat. Deze tariefstelling is ook onderwerp van de politieke discussie.

Maatregel 1: Optimalisatie inzameling grof (rest)afval

Doorlooptijd en planning

Tabel 2 geeft een indicatie van de doorlooptijd en planning. De planning van deelproject B is echter sterk afhankelijk van de toekomstige samenwerking in Blink-verband (basisvoorwaarde 3).

Deelproject A	2024				2025				2026			
Quick wins	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Onderzoek												
Opstellen implementatieplan												
Afstemming wethouder												
Implementatie												
Maatregel operationeel												

Tabel 2A: planning maatregel 1, deelproject A

Deelproject B	2024				2025				2026			
Regionaal verband	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
BV3: samenwerking Blink												
Onderzoek												
Bestuurlijk besluit												
Implementatie												
Maatregel operationeel												

Tabel 2B: planning maatregel 1, deelproject B

Kostenindicatie

In Tabel 3 geven we een indicatie van de kosten. We adviseren om een budget van €25.000 te reserveren voor de implementatie van deelproject A. Het opstellen van een exacte kostenraming maakt deel uit van de onderzoeksfase. De kosten voor deelproject B zijn vooraf nog niet in te schatten omdat deze afhankelijk zijn van de samenwerking met Blink, de toekomstige DVO en de wensen van de Blink-gemeenten.

Activiteit	Eenmalig	Structureel
Deelproject A		
Onderzoek (door adviesbureau)	€ 10.000,00	
Implementatie optimalisatiemaatregelen	€ 25.000,00	
Deelproject B		
Implementatie optimalisatiemaatregelen	P.M.	P.M.

Tabel 3: kostenindicatie maatregel 1

Stakeholders

Intern gemeente Gemert-Bakel:

- Afval uitvoering / beheer milieustraat

Extern:

- Blink
- Blink-gemeenten
- Advies- of onderzoeksbureau
- Diverse potentiële externe samenwerkingspartners, zoals sociaal-maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, (reparatie)werkplaatsen, ondernemers, etc.

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Reductie hoeveelheid grof restafval met circa 40% in 2030 door betere afvalscheiding en afvalpreventie (hoger op de R-ladder).
- Hoogwaardige verwerking van grondstoffen.

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Betere kwaliteit grondstoffen (minder vervuiling) door meer bewustwording bij inwoners én personeel op de milieustraten.

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- Betere service voor inwoners door betere faciliteiten op de milieustraat en het dichterbij huis ophalen van grof afval (bijv. met GRIP-wagen of BEST-tas).

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- De kosten zijn afhankelijk van de uit te voeren maatregelen. Het ramen hiervan maakt onderdeel uit van de onderzoeksfase.

Maatregel 2:

Communicatie afvalpreventie en producthergebruik

Waarom deze maatregel?

In aanvulling op de maatregel 'optimalisatie inzameling grof (rest)afval' stimuleert de gemeente door middel van een communicatiecampagne en inzet van afvalcoaches inwoners om minder afval te produceren en goederen (zo nodig na reparatie) opnieuw te gebruiken. Deze campagne is gericht op diverse doelgroepen en omvat ook een educatieprogramma op scholen.

Aanpak

1. Opstellen communicatieplan:

In het communicatieplan werken we de communicatiestrategie uit, inclusief communicatiedoelgroepen en communicatiemiddelen. Hierbij werken we samen met de afdeling communicatie van de gemeente en van Blink. We maken gebruik van speciaal voor de afvalbranche ontwikkelde tools, zoals de [communicatietool VANG-HHA](#), de [Menukaart Afvalpreventie \(VANG-HHA\)](#) en het rapport [Gedragbeïnvloeding voor een Circulaire Economie](#). Daarnaast selecteren we de inhoudelijke focusthema's en koppelen we deze waar relevant aan de andere maatregelen. Denk bijvoorbeeld aan het stimuleren van de deeleconomie, wegwerpproducten vervangen door herbruikbare producten, spullen repareren en tweedehands kopen. Ook voeren we een stakeholderonderzoek uit waarbij we organisaties, evenementen en/of burgerinitiatieven in Gemert-Bakel die al bezig zijn met dit thema inventariseren en betrekken (bijvoorbeeld het [Repair Café](#)).

Onderwijsinstellingen in het primair onderwijs bieden we een educatieprogramma aan over afval en grondstoffen dat aansluit op het onderwijsprogramma. We maken hierbij zo veel mogelijk gebruik van bestaande programma's en werken zo mogelijk samen met andere Blink-gemeenten.

2. Uitvoeren communicatieplan:

De uitvoering van het communicatieplan vindt in nauwe afstemming met de afdeling communicatie plaats. Waar nodig zetten we een communicatiebureau in voor het ontwikkelen van communicatiemiddelen (en we maken gebruik van de al bestaande tools). Jaarlijks vindt er een evaluatie plaats en stellen we de planning voor het daaropvolgende jaar op.

Aandachtspunten & risico's

- De gemeente Gemert-Bakel stelt het communicatieplan op maar is daarmee niet noodzakelijkerwijs de 'boodschapper'. Afhankelijk van het doel en de doelgroep moet worden afgewogen hoe de betreffende doelgroepen het beste bereikt kunnen worden. In sommige gevallen is communicatie door Blink en/of een andere intermediaire organisatie passender.
- Er zijn diverse (inter)nationale dagen die in het teken staan van afvalpreventie en hergebruik. We sluiten daar zoveel mogelijk op aan om de boodschap kracht bij te zetten. Denk aan de week van de circulaire economie, Earth Day, de week zonder afval, international repair day, etc.

Doorlooptijd en planning

Tabel 4 geeft een indicatie van de planning.

	2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Opstellen communicatieplan												
Afstemming wethouder												
Uitvoering communicatieplan												
Evaluatie & jaarplanning												

Tabel 4: planning maatregel 2

Maatregel 2:

Communicatie afvalpreventie en producthergebruik

Kostenindicatie

Tabel 5 geeft een indicatie van de kosten voor het opstellen en uitvoeren van het communicatieplan. De exacte jaarlijkse structurele kosten zijn afhankelijk van de exacte insteek en uitvoeringsvorm van de communicatie.

Activiteit	Eenmalig	Structureel
Opstellen communicatieplan:		
Optioneel: Inzet communicatiebureau	€ 5.000,00	
Uitvoeren communicatieplan:		
Communicatiemiddelen	€ 5.000,00	€ 5.000,00
Optioneel: inzet communicatiebureau		€ 10.000,00
Optioneel: extern educatieprogramma		€ 10.000,00

Tabel 5: kostenindicatie maatregel 2

Stakeholders

Intern gemeente Gemert-Bakel:

- Communicatieadviseur

Extern:

- Inwoners
- Onderwijsinstellingen
- Blink
- Ondernemers, burgerinitiatieven, evenementenorganisatoren en/of andere organisaties, zoals het Repair Café

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Reductie (grof) restafval door meer bewustwording.
- Hoogwaardige verwerking van grondstoffen (hoger op de R-ladder).

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Bewustwording resulteert in betere afvalscheiding en een hogere kwaliteit grondstoffen. De mate waarin dit effect optreedt is op voorhand niet te kwantificeren.

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- Effectieve communicatie draagt positief bij aan het serviceniveau dat inwoners ervaren door meer bewustwording over waarom afvalscheiding belangrijk is en hoe afval kan worden voorkomen.

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- De kosten voor communicatie komen ten laste van de afvalstoffenheffing. Uitgaande van de structurele jaarlijkse kosten in Tabel 5, bedragen de jaarlijkse structurele kosten circa €1,90 per huishouden.

Maatregel 3:

Optimaliseren GFT inzameling hoogbouw

Waarom deze maatregel?

De gemeente wil in samenwerking met Blink de participatiegraad van inwoners van hoogbouw aan de GFT-inzameling verbeteren. Deze maatregel betreft enerzijds het optimaliseren van de voorzieningen door het plaatsen van (inpandige) verzamelcontainers bij hoogbouw. Voorwaarde is dat een inwoner of inwonersorganisatie de verzamelcontainer beheert en ter inzameling aanbiedt. Anderzijds gaat het om het stimuleren van het gewenste scheidingsgedrag bij de inwoners van hoogbouw. Zo nodig werken we hierbij samen met intermediaire organisaties, zoals de woningcorporatie. Ook inzet van afvalcoaches en het organiseren van bewonersbijeenkomsten zijn in dit verband voorzien. We hanteren hierbij een gefaseerde locatiegerichte benadering.

Bij complexen / locaties waar het plaatsen van een verzamelcontainer niet mogelijk blijkt, stimuleren we middels een communicatiecampagne en bewezen gedragsbeïnvloedingstechnieken het gescheiden aanbieden van GFE (groente-, fruit- en etensresten) in de reguliere GFE-emmers.

Aanpak

Voorbereidingsfase:

1. Opstellen implementatie- en communicatieplan, inclusief het maken van een overzicht van alle hoogbouwcomplexen en de beheerorganisaties;
2. Benaderen vertegenwoordigers / beheerorganisaties van hoogbouwcomplexen;

Invoering:

3. Inkopen en plaatsen verzamelcontainers (rolcontainers met vier wielen);
4. Uitrol communicatie, in combinatie met uitdelen GFE-keukenbakjes door afvalcoach tijdens bewonersbijeenkomsten.

Aandachtspunten & risico's

- Het effect van de maatregel is sterk afhankelijk van de participatiegraad van de afzonderlijke hoogbouwcomplexen én vervolgens van de participatiegraad van inwoners per complex.
- De wijze van inzameling (inzamelmiddelen, frequentie, etc.) moet worden opgenomen in het uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening.

Doorlooptijd en planning

Nadat het implementatieplan is afgerond, vindt fasegewijze uitrol plaats. De ambitie is het project eind 2025 af te ronden.

	2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Opstellen implementatieplan												
Inkopen + plaatsen containers												
Communicatie												

Tabel 6: planning maatregel 3

Maatregel 3:

Optimaliseren GFT inzameling hoogbouw

Kostenindicatie

Tabel 7 geeft een indicatie van de kosten voor het optimaliseren van GFT-inzameling bij de hoogbouw. In deze kostenindicatie houden we rekening met 25 deelnemende complexen waar een rolcontainer wordt geplaatst en waar een totaal van 500 GFE-keukenbakjes wordt uitgedeeld.

Activiteit	Eenmalig	Structureel
Uitrol		
Inkoop inzamelmiddelen	€ 2.500,00	
Communicatie (bewonersbijeenkomsten)	€ 2.500,00	
Keukenbakjes	€ 2.500,00	
Inzet afvalcoach	€ 2.500,00	
Totaal	€ 10.000,00	

Tabel 7: kostenindicatie maatregel 3

Stakeholders

Intern:

- Communicatie

Extern:

- Blink (o.a. afvalcoaches)
- Beheerorganisaties / Bewonersverenigingen hoogbouw / VVE

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Reductie restafval doordat de fractie GF(T) bij hoogbouw beter gescheiden wordt. Het reductiepotentieel als gevolg van deze maatregel heeft een ordegrootte van maximaal 1 à 1,5 kg per inwoner per jaar (gerekend over alle inwoners van de gemeente).

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Mogelijk risico op vervuiling GF(T) afval, doordat inwoners de GFT-rolcontainer voor andere reststromen gebruiken (ontwijkgedrag).

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- Betere service op het gebied van GFT-scheiding voor inwoners van hoogbouw.

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- Vermindering verwerkingskosten door vermindering restafval. Het totaaleffect hiervan is beperkt gezien het beperkte totale volume.
- Eenmalige kosten conform Tabel 7, dit komt neer op een bedrag van € 0,77 per huishouden (gerekend over alle huishoudens van de gemeente).

Maatregel 4: Gescheiden inzameling tuinafval uitbreiden

Waarom deze maatregel?

Er loopt reeds een pilotproject met vier groenkorven XXL in De Rips. Aanleiding voor deze pilot is het verzoek van inwoners van De Rips voor een 24/7 voorziening voor tuinafval in de eigen omgeving, zodat zij geen lange afstanden naar de milieustraat hoeven te rijden om hun tuinafval kwijt te kunnen. Dit verzoek kwam tijdens de Wijkschouw 2022 naar voren. De eerste resultaten van de pilot lijken positief, de formele evaluatie moet nog afgerond worden na afloop van de pilot (najaar 2023). Bij succes is de ambitie de gescheiden inzameling van tuinafval gemeentebreed uit te rollen. Dit heeft een positief effect op de verwerkingskosten: de gescheiden verwerking van tuinafval is onder de huidige verwerkingscontracten goedkoper dan de verwerking van GFT.

Uit de sorteeraanlyse (voorjaar 2023) blijkt dat 10% van het restafval in de bebouwde kom én in het buitengebied van Gemert-Bakel uit tuin- en snoeiafval bestaat. Uit een onderzoek naar GFT-inzameling in opdracht van RWS (november 2019) blijkt dat 90 tot 95% van de inhoud van de GFT-kliko uit tuinafval bestaat (gebaseerd op gemeenten die goed scoren op gescheiden GFT-inzameling). Op basis hiervan lijkt het potentieel voor gescheiden inzameling van tuinafval aanzienlijk te zijn.

Aanpak

Vorbereidingsfase:

1. Opstellen plan van aanpak, mede op basis van de inzichten uit de pilotevaluatie met groenkorven XXL in De Rips.
2. Laten uitvoeren van een sorteeraanlyse van het GFT-afval om beter inzicht te krijgen in de potentiële hoeveelheid tuinafval dat apart kan worden ingezameld via de groenkorven XXL.
3. Locatieonderzoek uitvoeren, in nauw overleg met de dorpsverleggen.

Besluitvorming:

4. Bestuurlijke besluitvorming door het College

Invoering:

5. Inkopen groenkorven XXL
6. Plaatsen groenkorven XXL (gefaseerd).
7. Communicatie richting inwoners in samenwerking met de dorpsverleggen.

Aandachtspunten & risico's

- Door (grootschalige) invoering van de groenkorven XXL verandert de samenstelling van het GFT-afval. Dit is een aandachtspunt binnen het bestaande en een eventueel nieuw verwerkingscontract voor GFT (per 1 januari 2025).
- De gescheiden inzameling van tuinafval moet worden opgenomen in het uitvoeringsbesluit bij de afvalstoffenverordening.

Doorlooptijd en planning

Na de bestuurlijke besluitvorming vindt gefaseerde uitrol plaats. Dit gebeurt in nauw overleg met het dorpsverleg van de betreffende kern. We houden bij het moment van plaatsing rekening met de seizoenen: in het voorjaar en in het najaar is het grootste aanbod van tuinafval. Op die momenten zullen inwoners de grootste behoefte hebben aan de groenkorven XXL en zal er meer tuinafval worden ingezameld.

	2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Sorteeranalyse GFT												
Locatieonderzoek en PvA												
Bestuurlijke besluitvorming												
Inkopen+plaatsen (gefaseerd)												
Communicatie (gefaseerd)												

Tabel 8: planning maatregel 4

Maatregel 4:

Gescheiden inzameling tuinafval uitbreiden

Kostenindicatie

Tabel 9 geeft een indicatie van de kosten van het gescheiden inzamelen van tuinafval in groenkorven XXL in alle kernen. Hierbij is uitgegaan van een projectopzet conform de pilot in De Rips. We reserveren € 400,- per groenkorf XXL.

	Eenmalig	Structureel
Uitrol		
Sorteeranalyse GFT	€ 2.500,00	
Inkoop en plaatsing	€ 15.000,00	
Communicatie	€ 3.500,00	
	€ 21.000,00	

Tabel 9: kostenindicatie maatregel 4

Stakeholders

Intern gemeente Gemert-Bakel:

- Communicatieadviseur
- Contactpersoon dorpsoverleg

Extern:

- Gespecialiseerd bureau voor sorteeranalyse GFT
- Dorpsoverleg
- GFT-verwerker (via Blink)

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Sterke reductie GFT-afval door gescheiden inzameling tuinafval. De hoeveelheid kan oplopen tot 65 kg per inwoner per jaar (gerekend over alle inwoners van de gemeente).
- Potentiële reductie restafval van circa 10% (o.b.v. sorteeranalyse voorjaar 2023).

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Mogelijk klein risico op vervuiling in de groenkorven XXL met andere reststromen. Tijdens de pilot in De Rips is dit negatieve effect echter niet geconstateerd.

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- Inwoners kunnen hun tuinafval naar de groenkorven XXL brengen. Voor sommige inwoners is dit een serviceverbetering (als zij nu verder moeten rijden naar de milieustraat). Voor andere inwoners is dat mogelijk een servicevermindering (omdat zij het tuinafval nu via de eigen GFT-kliko afvoeren), echter is het gebruik van de groenkorven XXL niet verplicht.

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- Lagere verwerkingskosten doordat separate verwerking tuinafval (€ 20 per ton) goedkoper is dan verwerking GFT-afval (€ 68 per ton). Uitgaande van separate inzameling van 2.000 ton tuinafval in totaal komt dit neer op een totale besparing van circa € 96.000 op jaarbasis (prijspeil 2023). Dit komt neer op € 7,35 per huishouden per jaar (gerekend over alle huishoudens van de gemeente).

Maatregel 5:

Realiseren regeling voor compensatie inwoners met medisch afval

Waarom deze maatregel?

Gemert-Bakel beschikt niet over een regeling om inwoners met medisch afval financieel te compenseren. Een voorbeeld van dergelijk afval is dialyse afval. Dit is voor de betreffende inwoners niet te vermijden, maar brengt wel kosten met zich mee omdat dit alleen via het restafval kan worden afgevoerd. De gemeente ontwikkelt daarom een regeling die de kosten van niet te vermijden medisch afval compenseert.

Aanpak

Vorbereidingsfase: opstellen inhoudelijk voorstel voor de medische kortingsregeling. Onderdeel hiervan is:

- Bepalen hoogte van het kortingsbedrag en eventuele vrijstellingen in het gebruik van inzamelmiddelen. Uitgangspunt hierbij is vrijstelling voor een maximum aantal ledigingen van de restafval-kliko en vrijstelling voor het aanvragen van een extra cliko, inclusief kosteloze levering.
- Bepalen van de aanvraagprocedure en criteria voor toekenning van de medische korting. Uitgangspunt hierbij is dat inwoners met een medische verklaring aantonen dat zij medisch afval aanbieden.
- Technische uitvoerbaarheid van de rekensystematiek en aanvraagprocedure afstemmen met de BSOB. Gezamenlijk stellen we een plan voor invoering op.

Besluitvorming:

De medische kortingsregeling nemen we op als aparte paragraaf in de Verordening Afvalstoffenheffing. We volgen de reguliere besluitvormingscyclus, zodat de medische kortingsregeling vanaf het begin van het kalenderjaar ingaat.

Invoering:

Na vaststelling en publicatie van de Verordening Afvalstoffenheffing per 1 januari van het nieuwe kalenderjaar is de medische kortingsregeling ingevoerd. We informeren de inwoners over de mogelijkheid om gebruik te maken van de medische kortingsregeling.

Aandachtspunten & risico's

- Het is belangrijk om een rekensystematiek te kiezen die aansluit bij het inzamelsysteem van Blink en bij de mogelijkheden van BSOB. Dat betekent dat de rekensystematiek moet kunnen worden toegepast op zowel lediging van de restafval-kliko (met verschillende volumes) als op de inworpen in de ondergrondse verzamelcontainer voor restafval. We nemen daarom de medische kortingsregeling van gemeente Laarbeek als voorbeeld.
- Het (maximale) kortingsbedrag baseren we op een inschatting van de hoeveelheid éxtra restafval die inwoners hebben door het gebruik van medische materialen ten opzichte van inwoners die dit niet hebben.
- Bij het aanvraagformulier en de communicatie over de medische kortingsregeling moet rekening worden gehouden met de geldende privacywetgeving.

Maatregel 5: Realiseren regeling voor compensatie inwoners met medisch afval

Doorlooptijd en planning

De jaarlijkse vaststelling van de Verordening Afvalstoffenheffing vindt normaalgesproken plaats in het vierde kwartaal. De totale doorlooptijd is 9 maanden. De voorbereiding start derhalve in Q2 2024.

	2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Opstellen inhoudelijk voorstel												
Bestuurlijke besluitvorming												
Communicatie												

Tabel 10: planning maatregel 5

Kostenindicatie

Er zijn geen specifieke kosten voor het opstellen en invoeren van de medische kortingsregeling. Vandaar dat er geen kostentabel is opgenomen bij deze maatregel. Mogelijk brengt BSOB wel kosten in rekening voor de implementatie en/of uitvoering, afhankelijk van de exacte afspraken met BSOB. Daarnaast verminderen de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing in beperkte mate, afhankelijk van het exacte kortingsbedrag en het aantal deelnemers aan de regeling.

Stakeholders

Intern gemeente Gemert-Bakel:

- Accountmanager BSOB
- Financieel adviseur
- Communicatieadviseur
- Juridisch adviseur

Extern:

- BSOB (Belastingsamenwerking Oost-Brabant)

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Niet van toepassing.

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Niet van toepassing.

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- Tegemoetkoming aan inwoners met niet te vermijden medisch afval dat bij het restafval wordt aangeboden.

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- Minder opbrengsten uit de afvalstoffenheffing, afhankelijk van het kortingsbedrag en het aantal deelnemers aan de regeling.

Maatregel 6:

Onderzoek verlaging inzamelfrequentie restafval

Waarom deze maatregel?

In de huidige situatie bieden inwoners hun restafval-kliko gemiddeld 5 keer per jaar aan, terwijl er jaarlijks 13 inzamelrondes zijn. Er lijkt dus ruimte te zijn voor verdere verlaging van de inzamelfrequentie van restafval. Denk bijvoorbeeld aan 1x per 6 weken (9x per jaar) ledigen, ledigen op afroep of een combinatie van beide. Naar verwachting heeft dit een positieve impact op het milieu en de kosten. Alvorens de frequentie te verlagen, is het noodzakelijk nader onderzoek uit te voeren naar de exacte consequenties hiervan. Indien bij andere Blink-gemeenten ook behoefte is aan deze maatregel, dan kan één gemeente als pilotgemeente worden aangewezen, bijvoorbeeld voor het ledigen op afroep. Op basis van de voor- en nadelen en inzichten uit de pilotgemeente kunnen alle afzonderlijke Colleges per gemeente hun eigen besluit nemen.

Aanpak

Voorbereidingsfase:

We onderzoeken in samenwerking met Blink de volgende mogelijke aanpassingen aan de inzameling:

A) Verlagen van de restafvalfrequentie naar 9x per jaar

B) Introductie van inzameling op afroep

C) Een combinatie van optie A en optie B.

Dit onderzoek brengt per systeem de operationele haalbaarheid en de effecten op de sturingselementen milieu, kwaliteit, service en kosten in kaart.

Besluitvorming:

We informeren het College en de Raad over de uitkomsten van dit onderzoek. Indien één of meerdere mogelijkheden operationeel haalbaar blijken én significante voordelen met zich meebrengen, starten we een traject voor bestuurlijke besluitvorming over de implementatie. Ten behoeve van deze besluitvorming stellen we een praktisch implementatieplan op, waarin onder meer de operationele uitwerking, communicatie, juridische aspecten (afvalstoffenverordening) en planning wordt uitgewerkt.

Invoering:

Na besluitvoering voeren we de maatregel conform het implementatieplan in.

Aandachtspunten & risico's

- Analyse van de spreiding van het aantal aanbiedingen laat zien dat in de huidige situatie 17% van de inwoners vaker dan 9x per jaar een restafval-kliko aanbiedt. Deze inwoners moet een alternatief worden geboden, bijvoorbeeld in de vorm van een grotere kliko, een brengvoorziening of service op afroep.
- Een verlaging van de inzamelfrequentie kan consequenties hebben voor de inzamelroutes van Blink. Als gevolg daarvan resulteert een verlaging van de inzamelfrequentie niet per definitie in een evenredige kosten besparing.
- De inzamelfrequentie van restafval dient op de juiste wijze te zijn vastgelegd in de Afvalstoffenverordening en/of het uitvoeringsbesluit.
- De term 'kliko' mag niet gebruikt worden in aanbestedingen.

Doorlooptijd en planning

Alvorens het onderzoek te starten, is het van belang dat er meer inzicht is het aanbodgedrag door inwoners en dat de registratie hiervan op orde is (basisvoorwaarde 2). Daarnaast is de planning sterk afhankelijk van de samenwerking met Blink en de aangesloten gemeenten (basisvoorwaarde 3).

	2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
BV2: containerbeheer op orde												
Onderzoek												
Opstellen implementatieplan												
Bestuurlijk besluit												
Implementatie												
Maatregel operationeel												

Tabel 11: planning maatregel 6

Maatregel 6:

Onderzoek verlaging inzamelfrequentie restafval

Kostenindicatie

Met de volgende kostenposten moet rekening worden gehouden bij implementatie van de maatregel. Het is afhankelijk van basisvoorwaarde 3 of een online systeem voor afroep (of andere digitale infrastructuur) noodzakelijk is.

Activiteit	Eenmalig	Structureel
Uitrol		
Inwonercommunicatie	€ 2.500,00	
Optioneel: online systeem voor afroep	P.M.	

Tabel 12: planning maatregel 6

Stakeholders

Intern gemeente Gemert-Bakel:

- Financieel adviseur
- Communicatieadviseur
- Juridisch adviseur

Extern:

- Blink
- Blink-gemeenten
- Inwoners

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Reductie hoeveelheid restafval. Het ramen hiervan maakt onderdeel uit van de onderzoeksfase.

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Mogelijk risico op vervuiling door ontwijkgedrag.

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- Een beperkt deel van de inwoners ervaart mogelijk een verlaging van de service. De servicebeleving is afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek en het voorstel (verlaging inzamelfrequentie versus inzameling op afroep).

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- Mogelijke verlaging inzamelkosten. Het ramen hiervan maakt onderdeel uit van de onderzoeksfase.

Maatregel 7:

Optimaliseren inzamelmiddelen

Waarom deze maatregel?

Het areaal verzamelcontainers voor glas, restafval en luiers is momenteel niet volledig up-to-date. Het is nodig een deel van de verzamelcontainers te vervangen en de locaties opnieuw tegen het licht te houden. Parallel hieraan loopt een onderzoek naar de mogelijkheden om de verzamelcontainers te leasen van Blink. Om meer regie te voeren op de GFT-inzameling en oneigenlijk gebruik te voorkomen, is het tot slot wenselijk GFT-kliko's van een chip te voorzien.

Binnen deze maatregel onderscheiden we twee deelprojecten:

- A. Chippen van de GFT-kliko's
- B. Verzamelcontainers in de openbare ruimte

Aanpak

Deelproject A: chippen van de GFT-kliko's

- Opstellen van een implementatieplan in nauwe samenwerking met Blink. Het uitgangspunt hierin is dat de huidige GFT-kliko's geschikt zijn voor het plaatsen van de chip.
- Inkopen chips en eventueel nieuwe GFT-kliko's. Nadat het containerbeheer op orde is gebracht (basisvoorwaarde 2) hebben we inzicht in de exacte aantallen containers en in hoeverre deze aan vervanging toe zijn.
- De uitvoering vindt gefaseerd plaats. De uitvoering heeft een belangrijk communicatie-aspect, aangezien voor het bechippen of vervangen van de GFT-kliko's de medewerking van inwoners nodig is.
- Na invoering worden alleen de gechipte GFT-kliko's geleeagd. Dit moet duidelijk worden gecommuniceerd.

Deelproject B: verzamelcontainers in de openbare ruimte

- Beoordeling areaal en huidige locaties verzamelcontainers, voortbouwend op de inzichten uit het op orde brengen van het containerbeheer (basisvoorwaarde 2).
- Locatieplan voor plaatsing (ondergrondse) verzamelcontainers. Hierbij houden we rekening met de verkeerstechnische aspecten, veiligheid, bereikbaarheid voor inzamelvoertuigen, loopafstanden voor inwoners, ondergrondse infrastructuur (kabels en leidingen), bomen en parkeerplaatsen.
- Aanbestedingen voor de aanschaf van de ondergrondse verzamelcontainers (via Blink) en voor de civieltechnische werkzaamheden.
- Aanwijzingsbesluiten voor nieuwe locaties van ondergrondse verzamelcontainers.
- Plaatsen nieuwe verzamelcontainers. We informeren inwoners vooraf over waar en wanneer de werkzaamheden plaatsvinden. Indien verzamelcontainers verplaatst worden, informeren we inwoners over de nieuwe locatie en vanaf wanneer deze in gebruik wordt genomen.

Aandachtspunten & risico's

- Voor het plaatsen van ondergrondse verzamelcontainers op een nieuwe locatie is een aanwijzingsbesluit nodig, zie ook de [Factsheet Ondergrondse Containers \(NVRD, Hekkelman\)](#).
- Ook wanneer de gemeente ondergrondse verzamelcontainers least van het inzamelbedrijf, brengt het plaatsen mogelijk investeringskosten met zich mee voor grondgebonden elementen, zoals de betonput.
- Het registreren van het aantal aanbiedingen op adresniveau vereist vanuit de privacyregelgeving een nauwkeurige onderbouwing van het beoogde doel van de registratie.
- De term 'kliko' mag niet gebruikt worden in aanbestedingen.

Maatregel 7: Optimaliseren inzamelmiddelen

Doorlooptijd en planning

Deze maatregel moet in nauwe samenwerking met Blink opgepakt worden. Voordat deze maatregel gestart kan worden moeten basisvoorwaarde 2 (containerbeheer op orde) en basisvoorwaarde 3 (samenwerking Blink) afgerond zijn.

Deelproject A	2024				2025				2026			
Chippen GFT-kliko's	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
BV2: containerbeheer op orde												
Opstellen implementatieplan												
Inkoop chips												
Implementatie												

Tabel 13A: planning maatregel 7, deelproject A

Deelproject B	2024				2025				2026			
Verzamelcontainers	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
BV2: containerbeheer op orde												
BV3: samenwerking Blink												
Onderzoek en locatieplan												
Bestuurlijk besluit												
Aanwijzingsbesluiten												
Aanbesteding												
Implementatie												

Tabel 13B: planning maatregel 7, deelproject B

Kostenindicatie

De kostenindicatie voor deelproject A is gebaseerd op een inschatting van het totaal aantal GFT-kliko's (circa 12.000) en een kosteninschatting voor het inkopen en laten plaatsen van de chip inclusief communicatietraject (€ 7 per kliko). Daarnaast gaan we ervan uit dat er bijkomende kosten zijn voor het vervangen van oude/beschadigde kliko's. De kosten voor deelproject B bestaan enerzijds uit een investering in betonputten en het uitvoeren van de civieltechnische werkzaamheden.

Anderzijds bestaan deze uit de jaarlijkse structurele kosten voor het gebruik van de verzamelcontainers via een lease-constructie. De exacte kosten zijn afhankelijk van het type verzamelcontainers en de benodigde aantallen.

Activiteit	Eenmalig	Structureel
Deelproject A		
Inkoop en plaatsen chips	€ 100.000,00	
Deelproject B		
Investering betonputten	P.M.	
Civieltechnische werkzaamheden	P.M.	
Leasekosten containers Blink		P.M.

Tabel 14: kostenindicatie maatregel 7

Stakeholders

Intern gemeente Gemert-Bakel:

- Openbare ruimte (i.v.m. locatieonderzoek en verkeerstechnische aspecten)
- Juridisch adviseur

Extern:

- Blink
- Aannemer voor civieltechnische werkzaamheden

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Beperkte reductie restafval als gevolg van betere voorzieningen.

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Bechipte GFT-kliko's bieden betere mogelijkheden om kwaliteit te monitoren en te controleren.

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- Betere service door nieuwe en gebruiksvriendelijke verzamelcontainers en verbeterde beeldkwaliteit openbare ruimte.

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- Uiteindelijk kan een effectief containerbeheer tot op zekere hoogte kostenbesparend werken doordat er meer grip is op de inzameling.

Maatregel 8:

Onderzoek naar optimalisatie papierinzameling

Waarom deze maatregel?

De papierinzameling in Gemert-Bakel vindt momenteel op uiteenlopende manieren plaats; gedeeltelijk met inzet van vrijwilligers. Deze situatie is in meerdere opzichten niet optimaal. Zo neemt de beschikbaarheid van vrijwilligers af en worden veiligheidsrichtlijnen strenger. Daarnaast is het inzamelen van losse bundels papier vanuit arbo-oogpunt minder geschikt. Landelijk onderzoek wijst uit dat papierinzameling met een kliko de beste inzamelresultaten voor papier oplevert, zowel als het gaat om de papieropbrengst (meer gescheiden ingezameld papier) als ten aanzien van Arbo en veiligheid. Een inzamelsysteem met kliko's kan op diverse manieren worden ingericht, mét en zonder vrijwilligers. Uit de bewonersenquête blijkt daarnaast dat een deel van de inwoners de inzamelrequentie van het papierafval te laag vindt, in het bijzonder in de kern Gemert (meer dan 40% van de inwoners uit Gemert gaf dit aan). Om inzicht te krijgen in de meest passende methode voor Gemert-Bakel, voeren we een onderzoek uit naar het optimaliseren van de papierinzameling.

Aanpak

Vorbereidingsfase:

We voeren een breed onderzoek uit naar de mogelijkheden om de papierinzameling te optimaliseren. Daarin komen onder meer aan bod:

- De voor- en nadelen van het inzetten van een kliko ten opzichte van de huidige methode;
- Mogelijkheden voor optimalisatie zonder kliko;
- De kosten en opbrengsten van verschillende inzamelsystemen.
- De noodzaak, wenselijkheid en mogelijkheden voor het inzetten van vrijwilligers bij de inzameling.
- De wensen van inwoners.
- De inzameling van huishoudelijk papierafval en bedrijfsmatig papierafval.
- Veiligheid, arbeidsomstandigheden en aansprakelijkheid.

Besluitvorming:

Op basis van dit onderzoek volgt een voorstel om wijzigingen door te voeren in de papierinzameling. Dit voorstel wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad en vervolgens geïmplementeerd.

Aandachtspunten & risico's

- Ook omliggende gemeenten hebben de afgelopen jaren de papierinzameling aangepast. Het is van belang de opgedane ervaringen te inventariseren.
- Het is van belang alle stakeholders te consulteren in het onderzoek. Daarbij gaat het zowel om de wensen van inwoners en verenigingen als om de wensen en mogelijkheden van het inzamelbedrijf in relatie tot het werken met vrijwilligers. Het resultaat van basisvoorwaarde 3 (samenwerking Blink herzien) heeft invloed op de optimalisatie van de papierinzameling.
- De term 'kliko' mag niet gebruikt worden in aanbestedingen.

Doorlooptijd en planning

We starten het onderzoek in 2026. Eventuele implementatie van een nieuw inzamelsysteem is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2027-2029.

	2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Uitvoeren onderzoek												
Bestuurlijk besluit												

Tabel 15: planning maatregel 8

Maatregel 8:

Onderzoek naar optimalisatie papierinzameling

Kostenindicatie

De exacte kosten van het optimaliseren van de papierinzameling zijn afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek. Hieronder geven we een overzicht van de kostenposten waarmee (mogelijk) rekening moet worden gehouden:

- Inkopen kliko's, inclusief eventuele aanbestedingskosten.
- Verandering inzamelkosten Blink
- Vergoedingen verenigingen
- (Her)inrichten brengpunten papier
- Communicatiekosten

Stakeholders

Intern gemeente Gemert-Bakel:

- Juridisch adviseur (in verband met de samenwerking met verenigingen en een eventuele afbouwregeling indien van toepassing)
- Communicatieadviseur
- Contactpersoon verenigingen

Extern:

- Blink
- Papierverenigingen
- Inwoners

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Reductie restafval.
- Vermindering zwerfafval.

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Nader te bepalen.

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- Een nieuw inzamelsysteem kan een positief effect hebben op de service beleving van inwoners.

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- Nader te bepalen.

Maatregel 9: Realiseren gescheiden verwerking luiers (monitoren mogelijkheden)

Waarom deze maatregel?

De gemeente Gemert-Bakel zamelt luiers momenteel als service voor inwoners reeds gescheiden in. De luiers worden namelijk niet apart verwerkt, maar afgevoerd via het restafval. De aparte luierinzameling zorgt daarmee voor hogere kosten (door een aparte inzamelroute en verwerking via restafval), zonder dat dit beter is voor het milieu. Aparte verwerking van luiers draagt bij aan een beter milieu door reductie van het restafval. Het is van belang de ontwikkelingen op het gebied van luierverwerking goed te monitoren. De in Nederland beschikbare capaciteit is momenteel reeds volledig gecontracteerd, maar de komende jaren komt hier mogelijk verandering in. De meest concrete ontwikkeling in dit verband is de geplande realisatie van 25 kton extra verwerkingscapaciteit in Amsterdam. Daarnaast wordt gewerkt aan een UPV voor luier- en incontinentiemateriaal, die naar verwachting vanaf 2026 geldt. Dit kan een stimulans zijn voor het realiseren van extra verwerkingscapaciteit en voor het ontwikkelen van beter recyclebare luiers.

Aanpak

- We volgen de ontwikkelingen rondom de luierrecycling en de UPV-luiers op de voet. We maken bij huidige en potentiële nieuwe verwerkers kenbaar dat we luiers al gescheiden inzamelen en geïnteresseerd zijn in het contracteren van verwerkingscapaciteit. We informeren het College periodiek over de stand van zaken. Zodra ontwikkelingen daarvoor aanleiding geven starten we een project rond luierrecycling.
- We registreren de hoeveelheid apart ingezameld luierafval. Daarmee krijgen we een beeld van de potentiële reductie van het restafval.

Aandachtspunten & risico's

- Naast luierrecycling kan ook worden ingezet op wasbare luiers (afvalpreventie). Dit sluit aan bij de ambities van maatregel 2 in dit uitvoeringsprogramma. Diverse Nederlandse gemeenten hebben reeds positieve ervaringen opgedaan met een combinatie van communicatie en een financiële tegemoetkoming bij de aanschaf van wasbare luiers.

Doorlooptijd en planning

In Q1 2024 inventariseren we het speelveld rondom luierverwerking en nemen contact op met de reeds operationele installatie in Weurt en de installatie in ontwikkeling in Amsterdam. Wanneer relevant actualiseren we deze inventarisatie. De komende jaren houden we marktontwikkeling van luierverwerking nauwlettend in de gaten.

Kostenindicatie

De kosten bestaan uit de inzamel-, transport- en verwerkingskosten van luiers. Hoe deze zich verhouden ten opzichte van de kosten voor inzameling en verwerking als restafval is niet exact te voorzien. De verwachting is echter dat separate verwerking van luiers niet per definitie goedkoper is dan inzameling en verwerking als restafval. Voor gemeenten draagt de aankomende UPV voor luier- en incontinentiemateriaal bij aan beheersing van de inzamelkosten (naar verwachting vanaf 2026).

Stakeholders

- Verwerkers.
- Experts in de branche, bijvoorbeeld via NVRD.
- Eventueel andere gemeenten/inzamelaars die ook aparte luierverwerking willen realiseren.

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Reductie restafval met circa 7-8 kg per inwoner per jaar (gerekend over alle inwoners van de gemeente). NB: Dit is het gemiddelde rendement van luierinzamelsystemen in Nederland, specifieke cijfers van de luierinzameling in Gemert-Bakel zijn niet beschikbaar.

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Niet van toepassing.

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- Geen veranderingen in serviceniveau, mogelijk wel in de beeldvorming.

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- Nader te bepalen.

Maatregel 10:

Monitoren kwaliteit ingezamelde grondstoffen

Waarom deze maatregel?

De kwaliteit van grondstoffen wordt steeds belangrijker. In de toekomst bestaat het risico op meer afkeur door strengere eisen aan de verwerking van ingezamelde grondstoffen. Om de kwaliteit van grondstoffen minimaal op het huidige niveau te stabiliseren, is het van belang om vervuiling te voorkomen. Door continue kwaliteitscontrole kan direct actie worden ondernomen in het geval de kwaliteit achteruit gaat en er sprake is van een toename in de hoeveelheid afkeur. Momenteel wordt er (nog) niet gehandhaafd en behoort op herhaaldelijke overtredingen.

Aanpak

We starten met het opstellen van een monitoringsplan in nauwe samenwerking met Blink. Onderdeel van dit monitoringsplan zijn in ieder geval:

- Geconstateerde vervuiling (observaties door Blink-medewerkers) en hoeveelheid afkeur (door verwerker) voor alle fracties worden geregistreerd door Blink en maandelijks teruggekoppeld aan de gemeente.
- Wanneer vervuiling en/of afkeur wordt geconstateerd analyseren we deze: waar en wanneer is de vervuiling door veroorzaakt? Is dit een eenmalige toevalstreffer of een structurele vervuiling? Etc.

Op basis van de monitoringsresultaten besluiten we of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Mogelijke interventies zijn:

- Controleren van restafval- en GFT-kliko's en de PMD-zakken tijdens de inzamelronde door zogenaamde 'voorlopers'. Middels gele en rode kaarten wordt een inwoner erop geattendeerd wanneer het afval niet goed is gescheiden.
- Inzetten van AI (artificial intelligence) op inzamelwagens om de inhoud van de kliko's te scannen.
- Inzetten van een afvalcoach om de dialoog met inwoners aan te gaan op de locaties waar de vervuiling veroorzaakt wordt.
- Gerichtte communicatiecampagne opstarten om misvattingen over veelvoorkomende vervuiling aan te pakken.

Aandachtspunten & risico's

- Toename van afkeur kan ook veroorzaakt worden door strengere (controle op) eisen bij de verwerker en/of overslag (locatie waar afval uit het ene transportmiddel wordt overgebracht in een ander transportmiddel). Dit is dus niet altijd direct gerelateerd aan een verandering in het scheidingsgedrag van inwoners. Het is daarom ook belangrijk om veranderingen in de controle op de aanleveren te monitoren.
- Bij inzet voorlopers die gele en rode kaarten uitdelen en kliko's niet legen, is afstemming nodig met handhaving.
- Opleiding voor medewerkers Blink die als voorloper en/of met AI aan de slag gaan.

Doorlooptijd en planning

In Q1 2024 wordt het monitoringsplan opgesteld. Vervolgens vindt continue monitoring plaats.

Kostenindicatie

De kosten zijn afhankelijk van de interventies die worden ingezet.

Stakeholders

Intern gemeente Gemert-Bakel:

- Handhaving en/of communicatie (afhankelijk van interventies)

Extern:

- Blink

VERWACHTE EFFECTEN MILIEU

- Een hoge kwaliteit grondstoffen draagt positief bij aan de Europese doelstelling van 55% recycling van stedelijk afval (huishoudelijk- en bedrijfsafval samen).

VERWACHTE EFFECTEN KWALITEIT

- Continueren goede kwaliteit door monitoring en interventies wanneer nodig.

VERWACHTE EFFECTEN SERVICE

- De servicebeleving is afhankelijk van de gekozen interventies.

VERWACHTE EFFECTEN KOSTEN

- Geen effect zo lang de kwaliteit stabiel is. Bij afnemende kwaliteit ontstaan kosten voor het nemen van maatregelen en/of als gevolg van afkeur.

Hoofdstuk 3 Planning

LEESWIJZER

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van wanneer de maatregelen plaatsvinden, onderverdeeld in een voorbereidingsfase, bestuurlijke besluitvorming, uitvoeringsfase en invoeringsmoment.

3.1 Planning

In Tabel 16 is een overzichtsplanning weergegeven van alle basisvoorwaarden (BV) en maatregelen (M). Sommige maatregelen zijn afhankelijk van de basisvoorwaarden, zoals aangegeven in de planning. In de planning maken we met kleuren onderscheid in verschillende fases: voorbereiding (oranje), bestuurlijke besluitvorming (blauw) en uitvoering (groen). Met vlaggetjes geven we aan wanneer een maatregel is ingevoerd. Dit is het geval bij maatregelen die op een specifieke datum (begin van een nieuw kalenderjaar) moeten ingaan.

Eind 2026 vindt een evaluatie van het Uitvoeringsprogramma Grondstoffen 2024-2026 plaats. Hierover informeren we middels een raadsinformatienota. Dit is tevens een goed moment om de nieuwe gemeenteraad te informeren over het grondstoffenbeleid. Daarnaast wordt eind 2026 ook het uitvoeringsprogramma voor de volgende periode 2027-2029 opgesteld en vastgesteld door het College. Ook hierover informeren we de Raad middels een raadsinformatienota.

Maatregel	2024				2025				2026			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
BV1: Juridische grondslag grondstoffenbeleid borgen												
BV2: Containerbeheer op orde												
BV3: Samenwerking Blink herzien												
M1: Optimalisatie inzameling grof (rest)afval - Deel A												
M1: Optimalisatie inzameling grof (rest)afval - Deel B **												
M2: Communicatie afvalpreventie & productthergebruik												
M3: Optimaliseren GFT inzameling hoogbouw												
M4: Gescheiden inzameling tuinafval uitbreiden												
M5: Realiseren regeling voor compensatie inwoners met medisch afval												
M6: Onderzoek verlaging inzamel frequentie restafval *												
M7: Optimaliseren inzamel middelen - Deel A *												
M7: Optimaliseren inzamel middelen - Deel B ***												
M8: Onderzoek naar optimalisatie papierinzameling												
M9: Realiseren gescheiden verwerking luiers (monitoren mogelijkheden)												
M10: Monitoren kwaliteit ingezamelde grondstoffen												
Evaluatie UVP 2024-2026 + opstellen UVP 2027-2029												

Tabel 16: planningsoverzicht maatregelenpakket

Legenda	
Voorbereiding	
Bestuurlijke besluitvorming	
Uitvoering	
Ingevoerd	

* = exacte planning mede afhankelijk van BV2

** = exacte planning mede afhankelijk van BV3

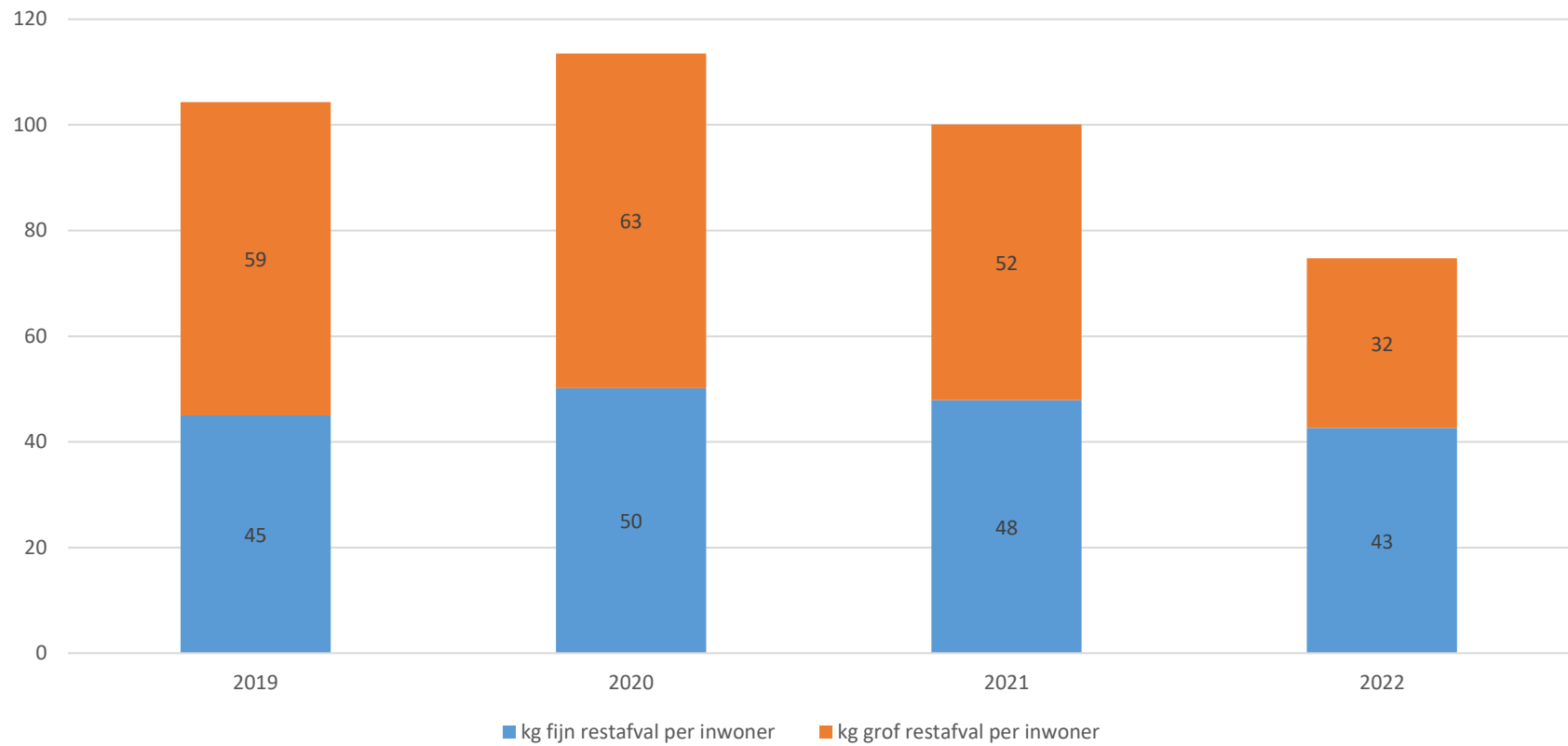
*** = exacte planning mede afhankelijk van BV2 en BV3

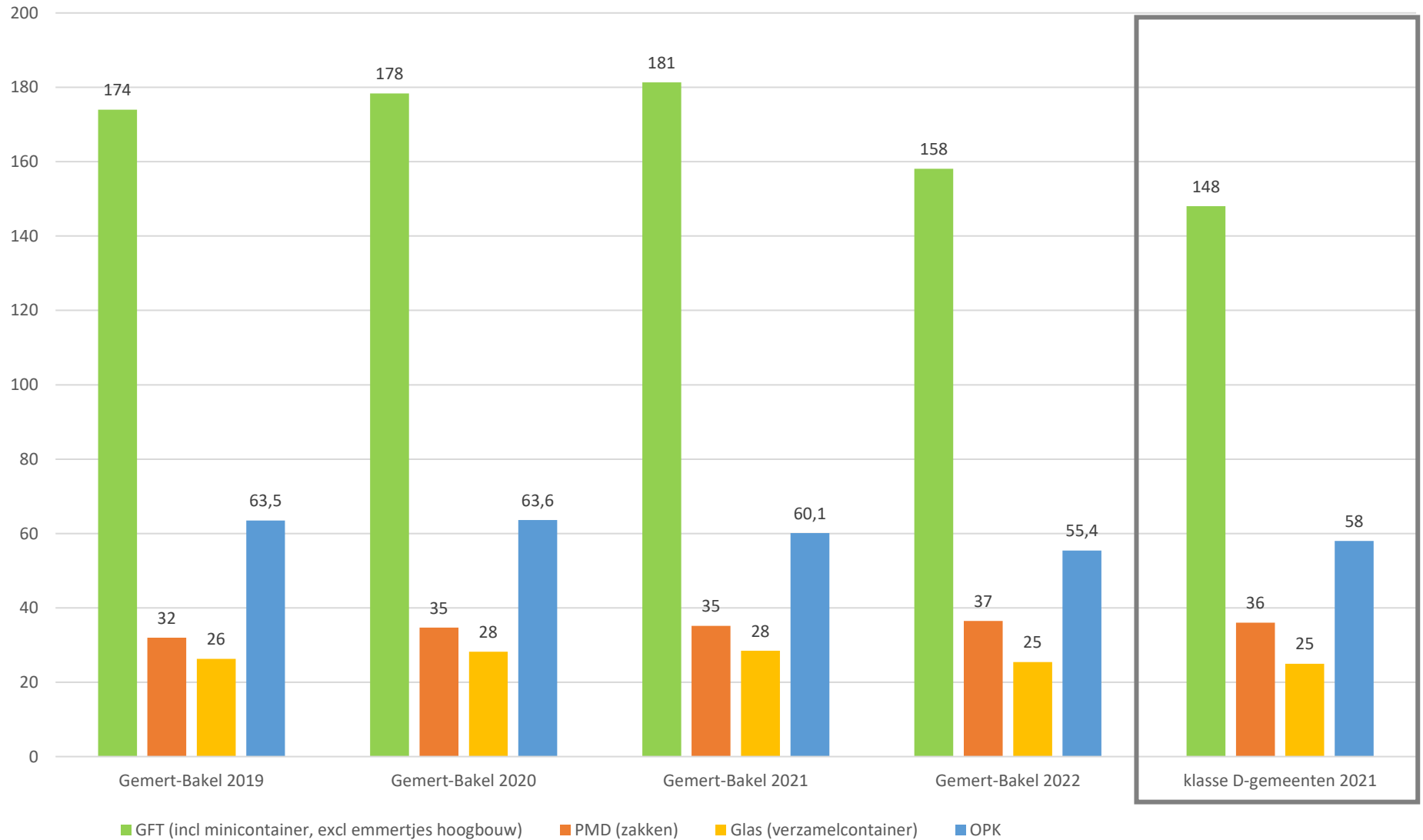
Bijlage C

**Ingezamelde
hoeveelheden
afval &
grondstoffen**

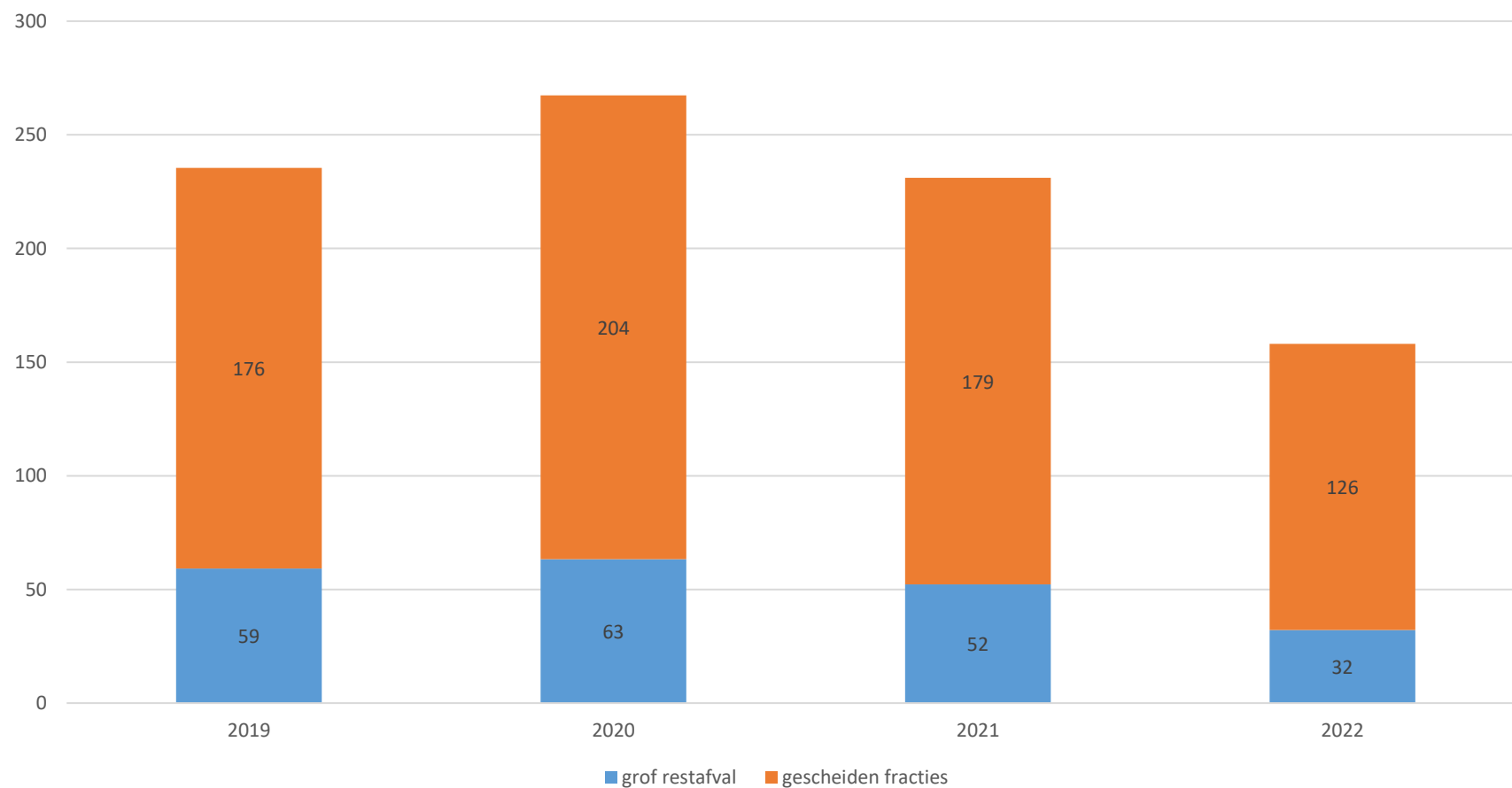
Totaal hoeveelheid fijn+grof restafval (in kg/inwoner)

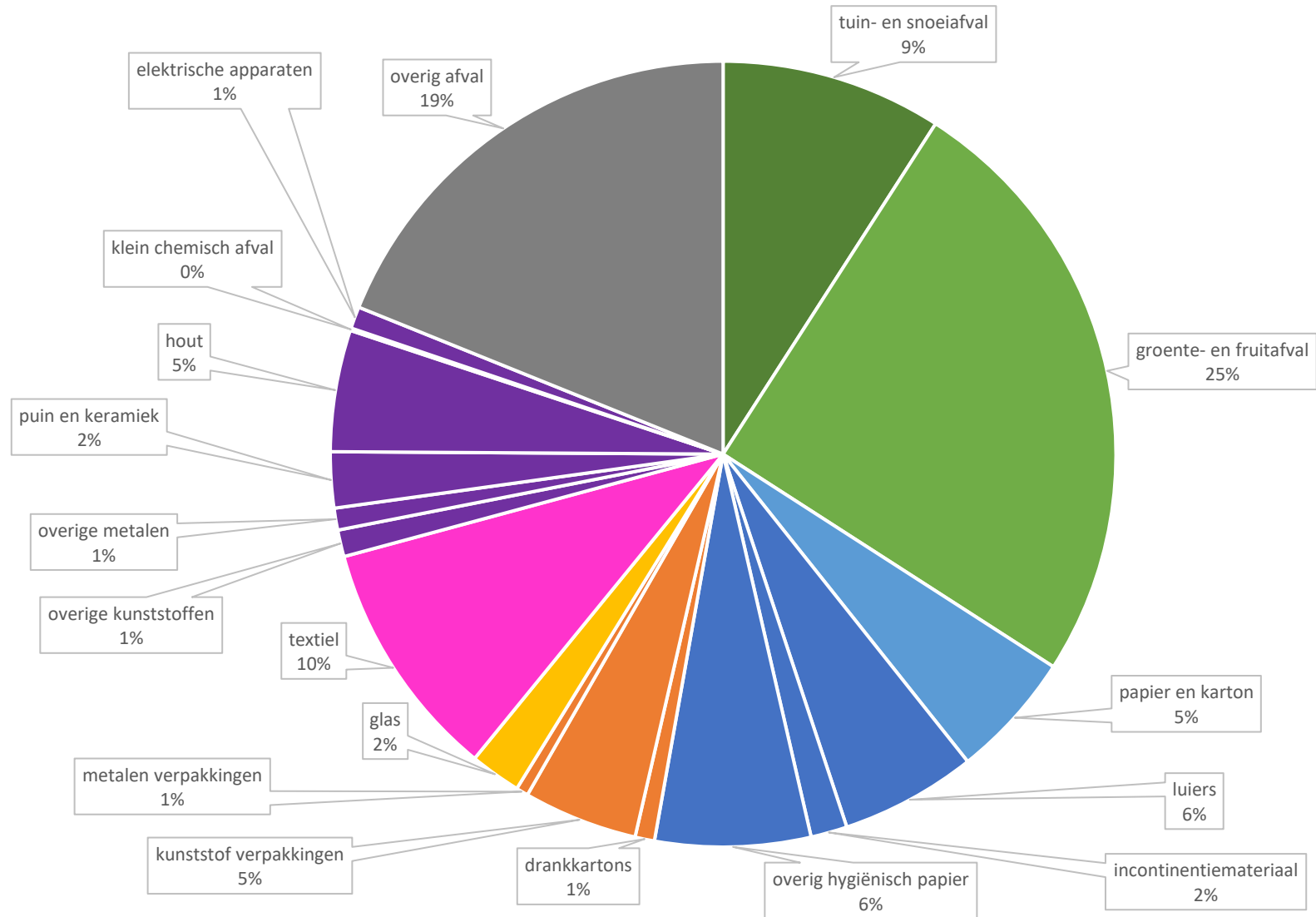
Hoeveelheden grondstoffen in kg/inwoner/jaar

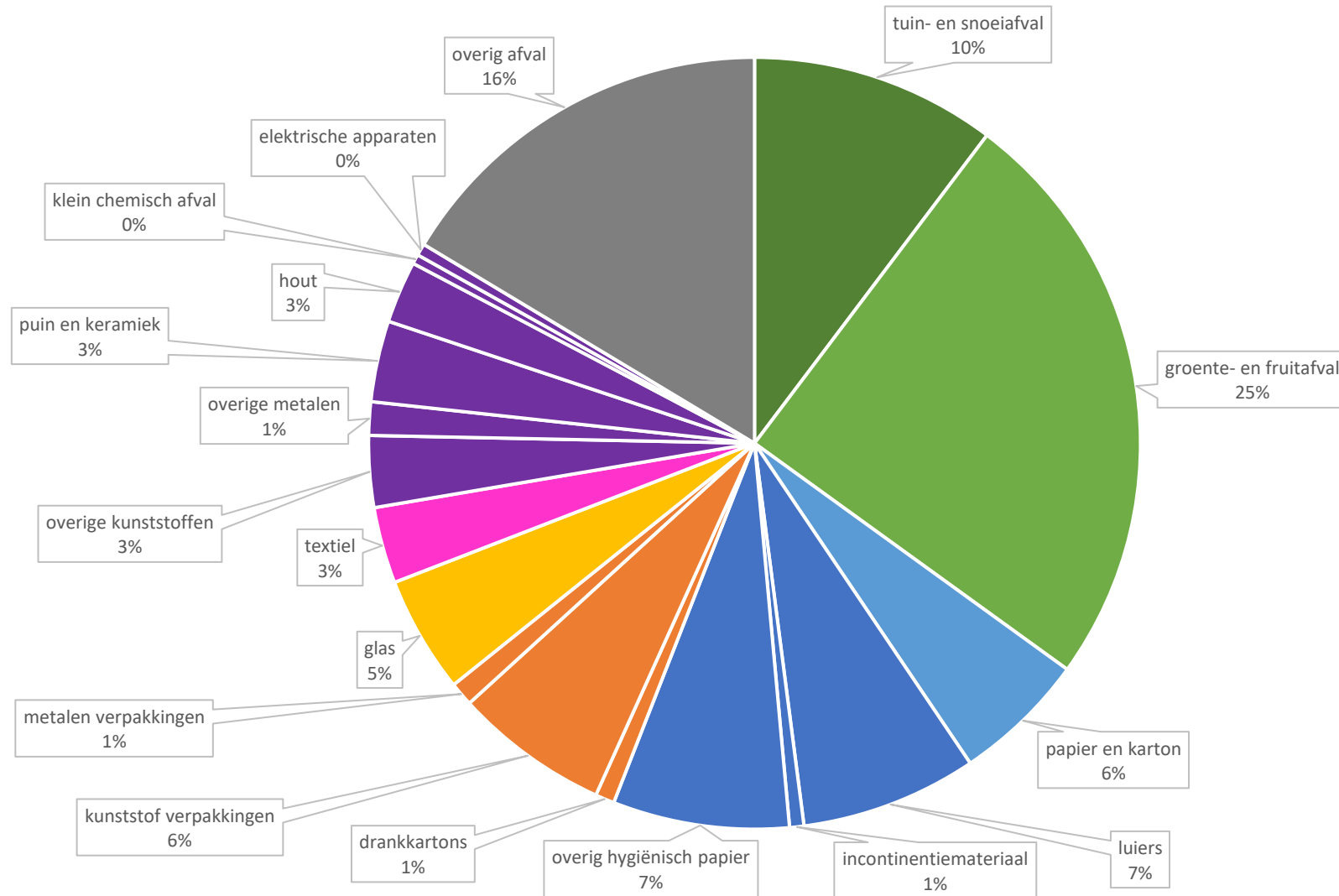
Totaal aanbod milieustraat (in kg/inwoner)

Samenstelling fijn restafval bebouwde kom (voorjaar 2023)

Samenstelling fijn restafval buitengebied (voorjaar 2023)

Bijlage D

Resultaten bewoners- enquête 2023

Respondenten:

Kern	Totaal inwoners	Respondenten	Percentage
Gemert	17005	335	1,97%
Handel	1845	28	1,52%
De Mortel	1690	42	2,49%
Elsendorp	1080	28	2,59%
Bakel	5990	128	2,14%
Milheeze	2290	34	1,48%
De Rips	1145	75	6,55%

Huishoudelijk Afval: Wat vindt u belangrijk?

673

Antwoorden

08:19

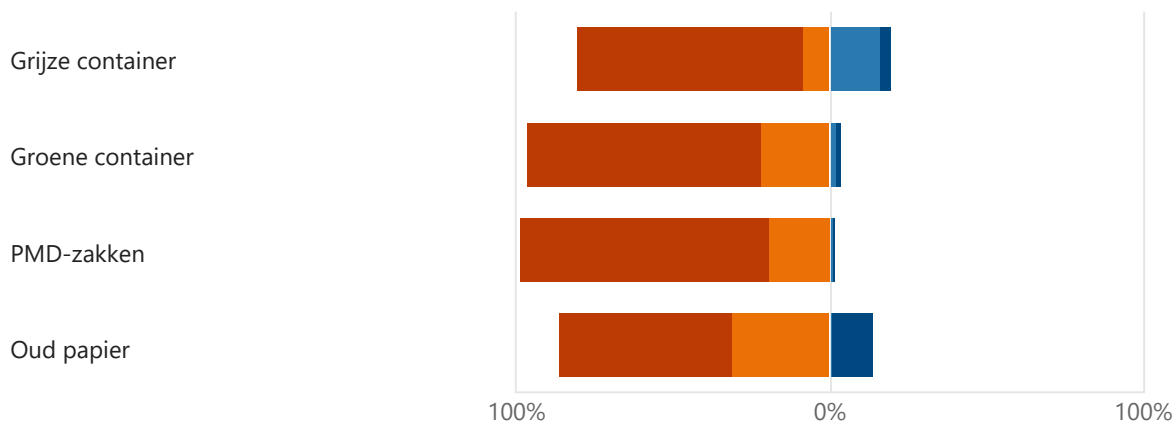
Gemiddelde tijd om te voltooien

Gesloten

Status

1. De vuilniswagen rijdt wekelijks door de gemeente om of de grijze of de groene container leeg te maken of de PMD-zakken op te halen. In een aantal kernen wordt ook het oud papier opgehaald. Hoe tevreden bent u over hoe vaak uw afval wordt opgehaald?

■ Het is nu goed ■ Vaker leegmaken/ ophalen ■ Minder vaak leegmaken/ ophalen ■ n.v.t.

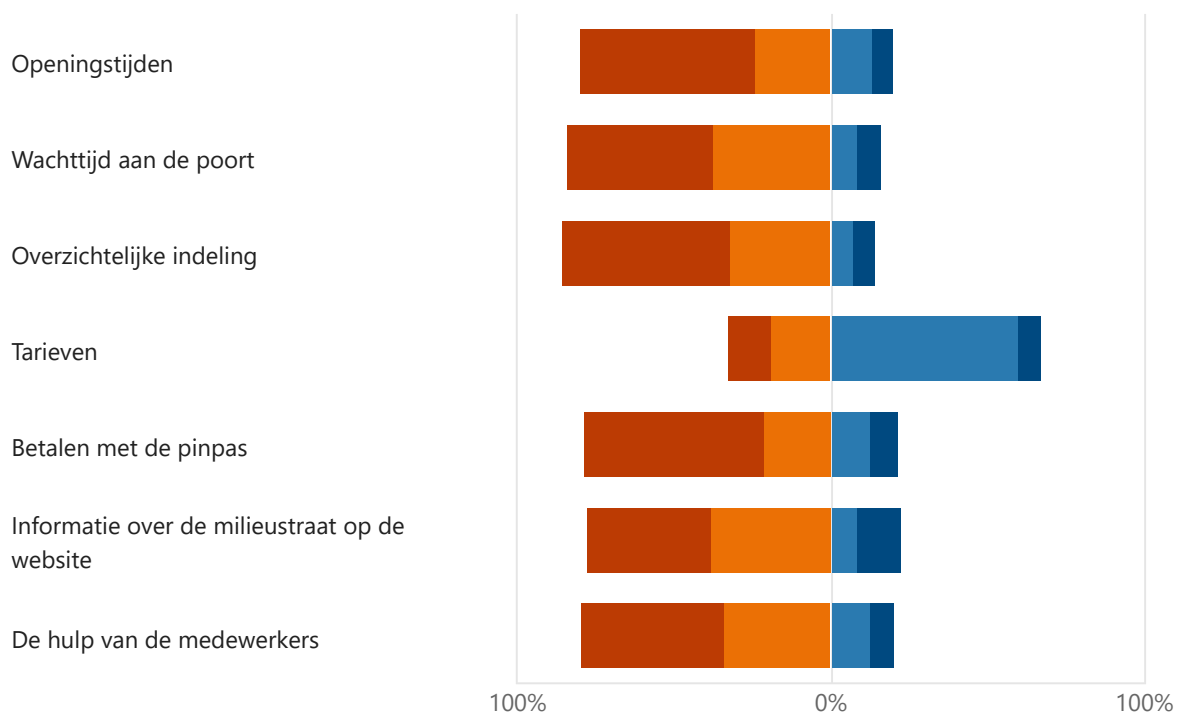
2. Hoe vaak heeft u in 2022 de milieustraat bezocht?

● Niet	106
● 1 tot 3 keer	455
● 4 tot 6 keer	77
● 7 keer of meer	35

3. In welke mate bent u tevreden over de milieustraat?

■ Tevreden ■ Neutraal ■ Ontevreden ■ Weet ik niet

4. Maakt u gebruik van de digitale afvalkalender? Daarin staat welke container wanneer wordt leeggemaakt.

● Ja 577
● Nee 62
● Ik ben niet bekend met de digit... 34

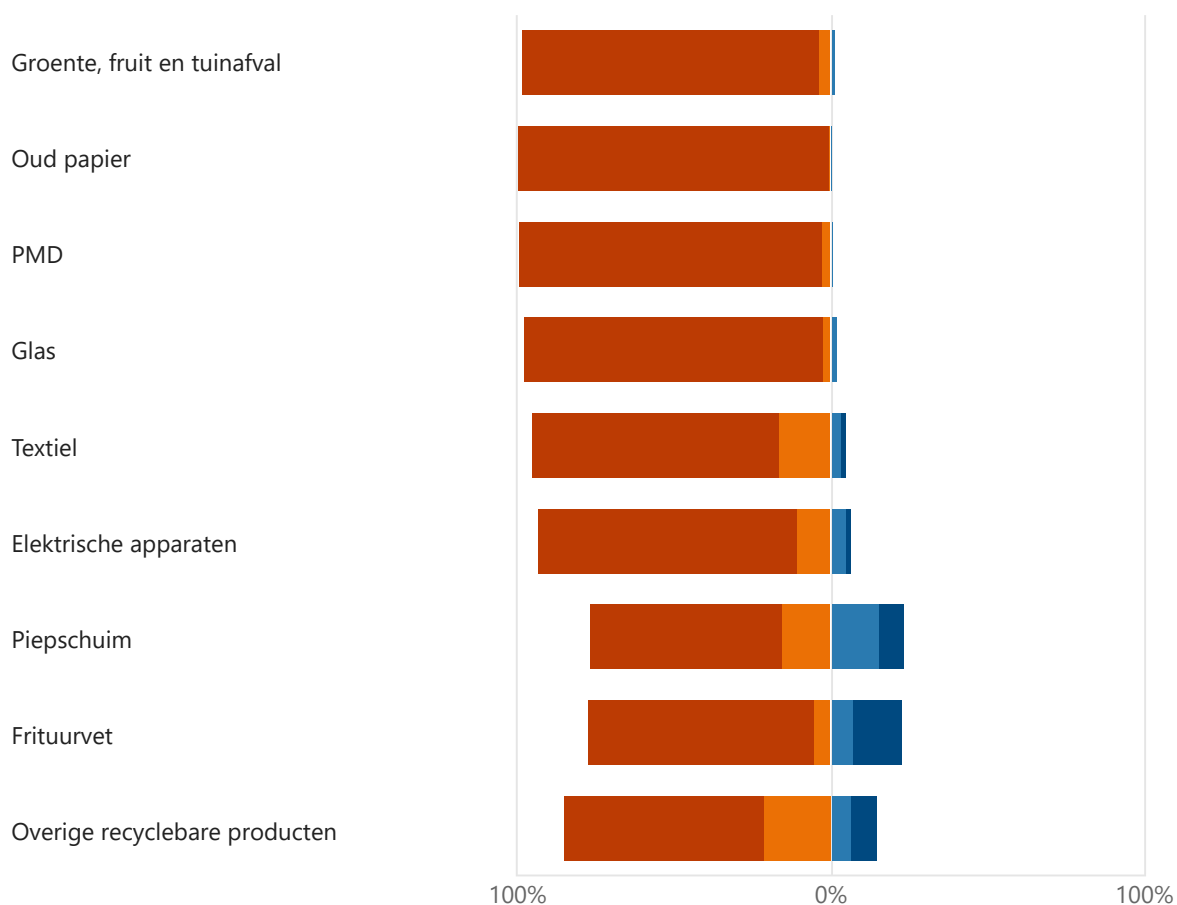
5. Als ik een vraag heb over afval zoek ik een antwoord op: (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

Website van de gemeente	366
Social media (facebook/twitter)	21
Afval app	370
Internet	214
Andere	20

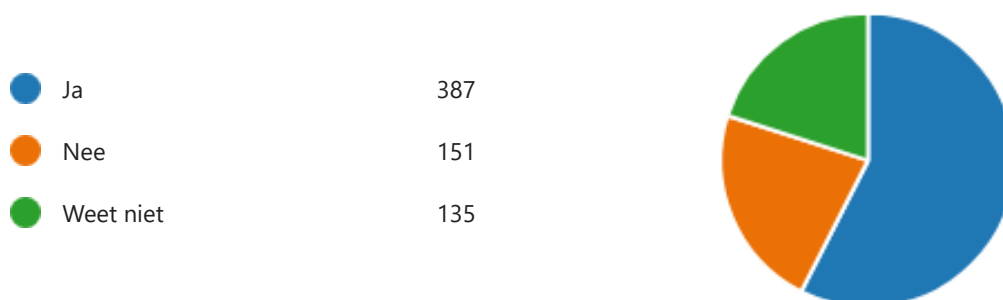

6. Door afvalscheiding bespaart u kosten en het is beter voor het milieu. Welk afval scheidt u?

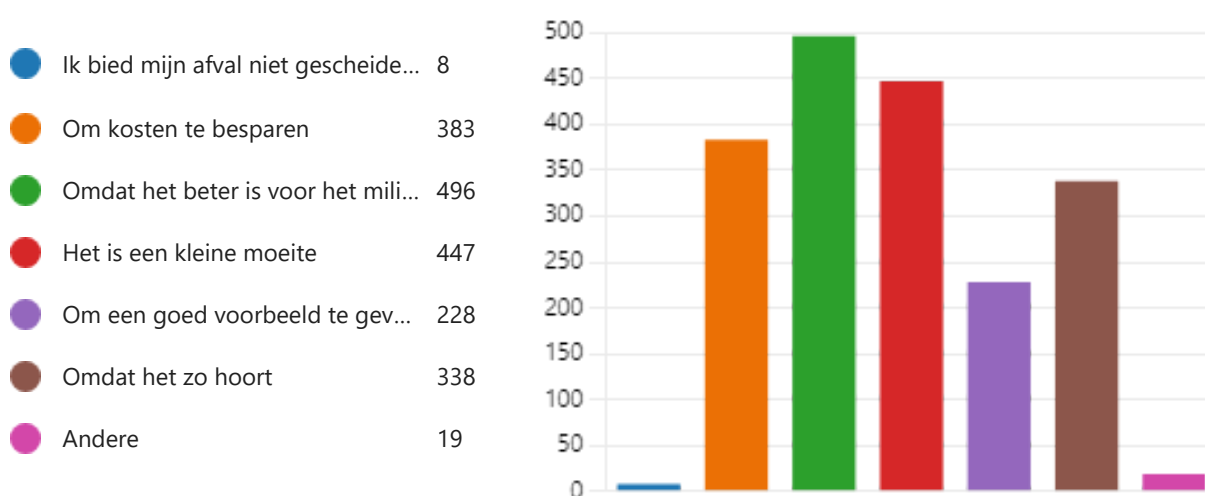
■ (Bijna) alles 100-75% ■ Gedeeltelijk 50-75% ■ Minder dan 50% ■ Weet niet

7. Door groente, fruit en etensresten apart van het tuinafval te scheiden besparen we kosten en het is goed voor het milieu. Bent u bereidt om hieraan mee te werken?

8. Waarom biedt u afval gescheiden aan? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

9. Wat is voor u van toepassing? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

10. Bent u bereid om een hoger tarief voor huishoudelijk afval te betalen als er meer voorzieningen zijn of een betere service wordt aangeboden? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

● Ja, voor meer voorzieningen zoals...	34
● Ja, voor betere service zoals rui...	69
● Ja, alleen indien dit bijdraagt aa...	88
● Nee, de service en voorzieninge...	534

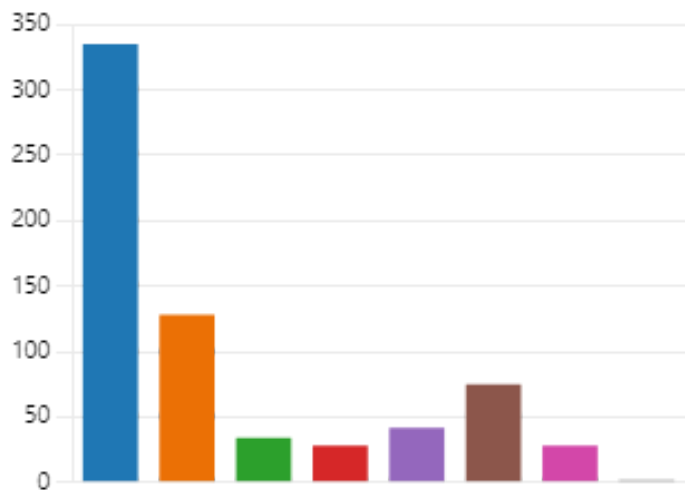
11. Open vraag: Wilt u een antwoord toelichten, of heeft u een idee of wens over huishoudelijk afval?

331
Antwoorden

Meest recente antwoorden

12. In welke kern woont u?

● Gemert	335
● Bakel	128
● Milheeze	34
● Handel	28
● De Mortel	42
● De Rips	75
● Elsendorp	28
● Ik woon niet in de gemeente Ge...	2

13. Woont u in het centrum of het buitengebied?

● Centrum	541
● Buitengebied	130

14. Tot welke leeftijdscategorie hoort u?

● Onder de 30 jaar	30
● Tussen de 30 - 50 jaar	274
● Ouder dan 50 jaar	369

Bijlage E

Analyse aanbiedgedrag restafval

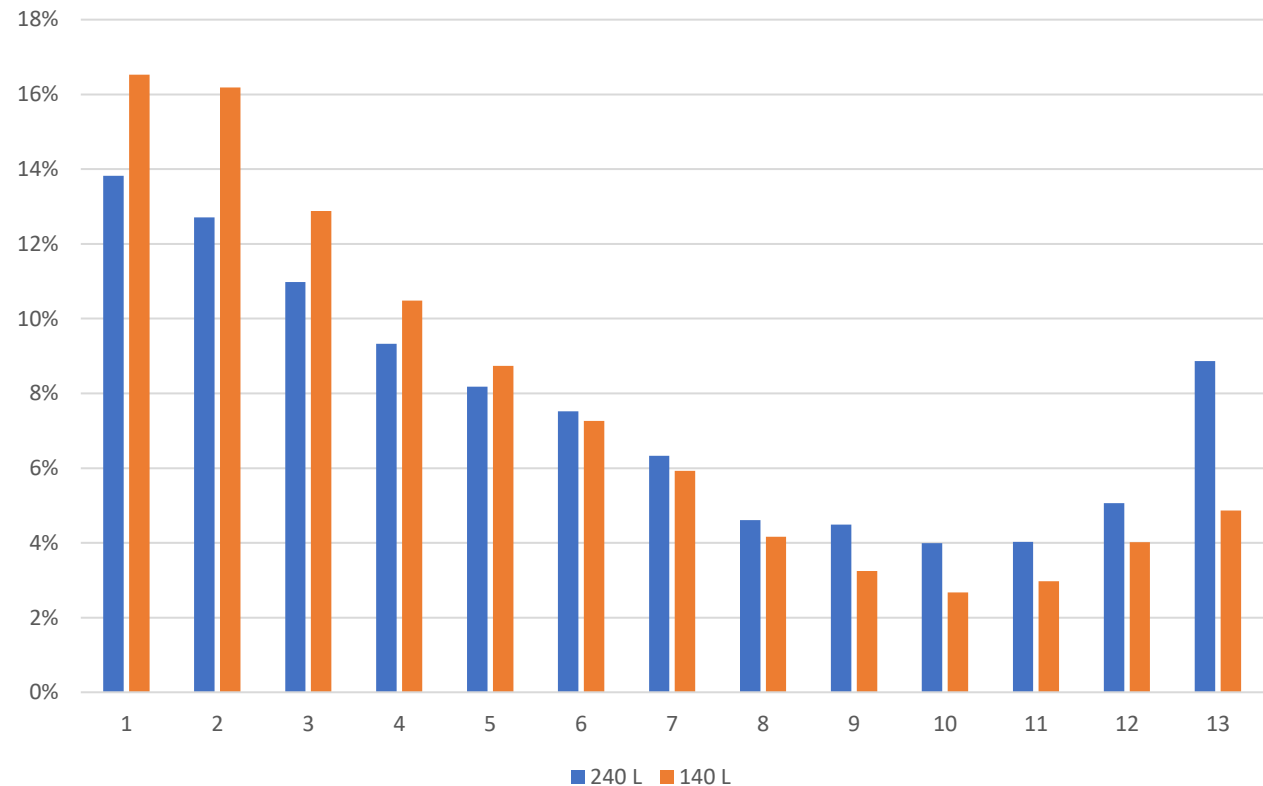
Toelichting bij analyse:

De grafiek geeft het aandeel ophaalfrequentie weer, onderverdeeld in de 140L en 240L restafval-kliko. Met andere woorden: hoeveel procent van de huishoudens biedt de restafval-kliko 1, 2, 3, ... t/m 13 keer per jaar aan voor lediging?

Een aantal kanttekeningen:

- De nul-aanbieders zijn niet meegenomen in deze dataset. Het valt op dat bijna een kwart van de totale aanbiedingen nul keer werd geledigd. Hierop moet een nadere analyse worden uitgevoerd na update van de chipregistratie.
- Er waren ook enkele uitschieters naar boven (30 ledigingen per jaar). Dit is gerelateerd aan kliko's bij woonkampen. Deze zijn niet meegenomen in de dataset.
- Enkele kliko's zijn 14 keer geleege, deze zijn vermoedelijk bij verschillende inzamelroutes aangeboden. Ook deze zijn niet meegenomen in de dataset.
- Diverse niet-geldige ledigingen (foutmeldingen) zijn uitgefilterd en niet meegenomen in de dataset.

Aandeel ophaalfrequentie fijn restafval per volume

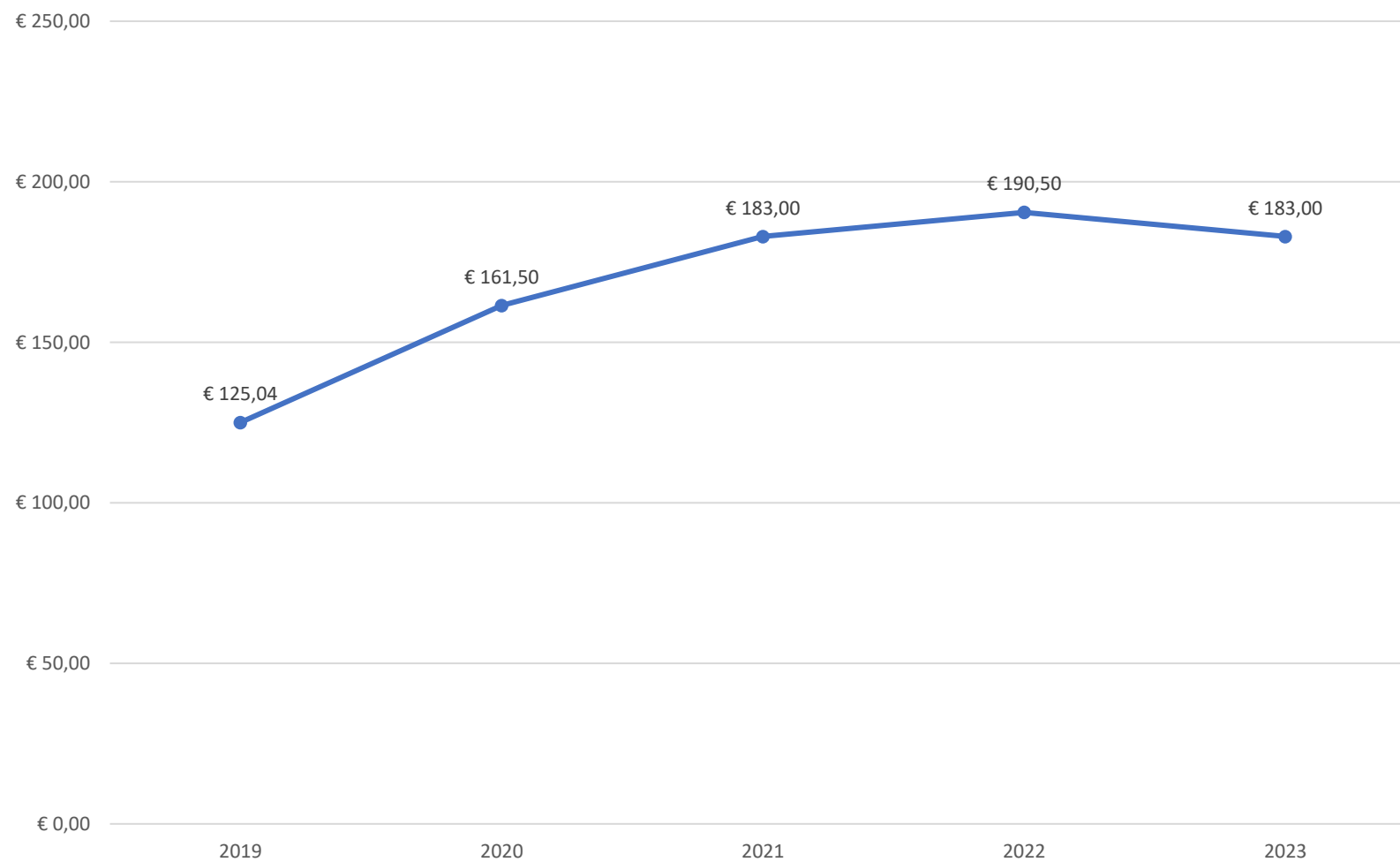

Bijlage F

Ontwikkeling afvalstoffen- heffing

Ontwikkeling vastrecht Afvalstoffenheffing Gemert-Bakel

Ontwikkeling variabele kosten Afvalstoffenheffing Gemert-Bakel

